

Yritys X:n henkilöstöturvallisuuden ja fyysisen turvallisuuden esiauditointi Kansallisella turvallisuusauditointikriteeristöllä

Kimiläinen, Mikko

2011 Leppävaara

Laurea-ammattikorkeakoulu
Leppävaara

**Yritys X:n henkilöstöturvallisuuden ja fyysisen turvallisuuden
esiauditointi Kansallisella turvallisuusauditointikriteeristöllä**

Mikko Kimiläinen
Turvallisuusalan koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Toukokuu, 2011

Sisällys

1	Johdanto.....	7
2	Opinnäytetyön viitekehys.....	8
	2.1 Toimintaympäristö.....	8
	2.2 Opinnäytetyön työvaiheiden kuvaus ja rajaus.....	9
	2.3 Opinnäytetyön keskeiset käsitteet.....	10
3	Opinnäytetyön teoriapohja.....	12
	3.1 Kansallinen turvallisuusauditointikriteeristö.....	12
	3.1.1 Henkilöstöturvallisuus.....	13
	3.1.2 Fyysinen turvallisuus.....	13
	3.2 Auditointi.....	14
	3.2.1 Auditointiprosessi ja sen vaiheet.....	14
	3.2.2 Tutkimusmenetelmät.....	15
	3.2.3 Ulkoisen ja sisäisen auditoinnin hyödyt ja haitat.....	16
	3.2.4 Auditoinnin rooli.....	17
	3.3 Toiminnallinen opinnäytetyö.....	18
4	Auditoinnin toteutus.....	19
	4.1 Henkilöstöturvallisuus.....	20
	4.1.1 Tekninen kriteeristö, osa-alue P100.....	20
	4.1.2 Riittävän osaamisen varmistaminen, osa-alue P200.....	22
	4.1.3 Henkilön muu soveltuvuus tehtävään, osa-alue P300.....	23
	4.1.4 Rekrytointipäätöksen jälkeiset toimet, osa-alue P400.....	24
	4.1.5 Toimenpiteet työsuhteen solmimisen yhteydessä, osa-alue P500.....	25
	4.1.6 Toimenpiteet työsuhteen aikana, osa-alue P600.....	27
	4.2 Fyysinen turvallisuus.....	28
	4.2.1 Alueen turvallisuus, osa-alue F100.....	29
	4.2.2 Rakenteellinen turvallisuus, osa-alue F200.....	30
	4.2.3 Turvallisuustekniset järjestelmät, osa-alue F300.....	33
5	Johtopäätökset.....	34
	5.1 Auditoinnin tulokset.....	35
	5.1.1 Henkilöstöturvallisuus.....	35
	5.1.2 Fyysinen turvallisuus.....	37
	5.2 KATAKRI:n soveltuvuus Yritys X:n tarpeisiin.....	39
	5.2.1 Henkilöstöturvallisuuden osio.....	40
	5.2.2 Fyysisen turvallisuuden osio.....	40
	5.2.3 KATAKRI:n tarjoamat mahdollisuudet.....	41
	5.3 Työn arviointi.....	42
6	Yhteenveto.....	44

Lähteet	45
Kuviot	47

Mikko Kimiläinen

Yritys X:n henkilöstöturvallisuuden ja fyysisen turvallisuuden esiauditointi Kansallisella turvallisuusauditointikriteeristöllä

Vuosi 2011 Sivumäärä 46

Opinnäytetyössä tehtiin yhteistyökumppani Yritys X:lle henkilöstöturvallisuuden ja fyysisen turvallisuuden osalta esiauditointi Kansalliseen turvallisuusauditointikriteeristöön (KATAKRI) pohjautuen. Työ toteutettiin toiminnallisen opinnäytetyön käytänteiden mukaisesti konsultin näkökulmasta. Tavoitteena työssä oli tarkastella Yritys X:n nykyistä tasoa KATAKRI:n asettamiin vaatimuksiin verrattuna. Työ rajattiin kattamaan ainoastaan KATAKRI:n henkilöstöturvallisuuden ja fyysisen turvallisuuden osiot, joille kummallekin valittiin omat KATAKRI:n mukaiset tavoitetasonsa. Lisäksi työssä arvioitiin kriteeristön soveltuvuutta ja käytettävyyttä Yritys X:n tarpeiden näkökulmasta. KATAKRI:n soveltuvuuden arvioinnilla tarkasteltiin työssä myös oikean KATAKRI:n mukaisesti toteutettavan auditoinnin tarjoamia hyötyjä Yritys X:lle. Työn tarkoituksena on lisäksi kehittää toimenpide-ehdotuksia auditoinnin kautta löydetyille puutteille.

Itse työ muodostui neljästä eri pääkokonaisuudesta: opinnäytetyön viitekehystä, teoriapohjasta, työn toteutuksesta sekä johtopäätöksistä. Työn viitekehyksessä käsitellään työn toimintaympäristö sekä työn aihe, työvaiheet ja rajaus. Teoriapohjan kokonaisuus luo työlle tieteellisen tutkimukseen perustuvan tietopohjan ja työn toteutuksen kokonaisuus kuvaa auditoinnin toteutuksen sekä kuvaa siitä saadut tulokset. Johtopäätökset koostuvat auditoinnin tulosten arvioinnista sekä toimenpide-ehdotuksista.

Työstä haettiin tuloksia kahdesta eri näkökulmasta katsoen: arvioiden KATAKRI:n soveltuvuutta ja käytettävyyttä sekä KATAKRI:n asettamien auditointivaatimusten täyttämistä. Sekä henkilöstöturvallisuuden että fyysisen turvallisuuden osioiden osalta Yritys X:ssä havaittiin ainoastaan muutamia vähäisiä puutteita. Suurimmat haasteet työn tulosten osalta ilmenivät KATAKRI:n sovellettavuuden suhteen. Pääosin kummankin osion auditoinnin osalta ilmeni muutamia epäselvyyksiä ja tulkinnallisia ongelmia sekä monia auditointivaatimuksia, jotka eivät soveltuneet Yritys X:lle. Suurimmaksi ongelmakohdaksi ilmeni kysymys, pystyykö kokonaista KATAKRI:n osion auditointia hyväksymään, vaikka kaikkien osion sisältämien auditointikysymysten vaatimukset eivät täytyisi?

Työn johtopäätöksinä voidaan todeta, että työ oli kokonaisuudessaan hyödyllinen Yritys X:lle. Yritys X sai työn avulla kuvan sen auditoitujen kohteiden ja toimintojen tasosta KATAKRI:n vaatimuksiin verrattuna. Ennen kaikkea työssä toteutetun esiauditoinnin avulla saatiin kokemusta ja ymmärrystä KATAKRI:n soveltuvuudesta yrityksen tarpeisiin. Työn pohjalta Yritys X pystyy arvioimaan oikean KATAKRI auditoinnin tarjoamia mahdollisuuksia sekä sen kannattavuutta.

Asiasanat: Kansallinen turvallisuusauditointikriteeristö, Henkilöstöturvallisuus, fyysinen turvallisuus, auditointi

Mikko Kimiläinen

Pre-audit of personnel security and physical security based on The National Security Audit Criteria

Year	2011	Pages	46
------	------	-------	----

The purpose of this thesis was to execute a pre-audit to Company X in the fields of personnel security and physical security. The pre-audit was based only on The National Security Audit Criteria, called in Finnish "Kansallinen turvallisuusauditointikriteeristö (KATAKRI)". The study was executed from a consultant's perspective and with the principles of a functional thesis. The objectives of this study were to compare the state of Company X's personnel security and physical security fields with KATAKRI's demands. The study was defined to cover only the personnel security and physical security sections of KATAKRI. For both of the audited security fields, were chosen their own objective levels of KATAKRI. One of the objectives of the study was also to evaluate the compatibility and usefulness of KATAKRI compared to the needs of Company X. One of the reasons for evaluating it, was to examine possible benefits that the company might receive from an official KATAKRI audit. In addition one of the purposes of the study was to develop steps to improve the deficiencies found based on the audit.

The study itself consists of four main categories: context, theory basis, execution of the study and conclusions. The context depicts the operational environment, theme, execution stages and definitions of the study. The theory basis forms a scientific based information basis to the study and the execution study describes the audit process and its results. The conclusions category consists of the evaluations of the audit results and the improvement steps.

The objective of the study was to produce results from two different perspectives: evaluating the compatibility and usefulness of KATAKRI and the fulfilling of the KATAKRI's audit requirements. The results of the audit were relatively good. Almost all the requirements were met by both the personnel and physical security sections and the identified deficiencies were only minor. The biggest challenges with the results concerned the compatibility of KATAKRI. The challenges were mainly affiliated with some obscurities and interpretational challenges. There were also many audit requirements that were not suitable for Company X. The main challenge occurred to be the question, whether a whole security section of KATAKRI can be approved in an audit even though all of the requirements of the audit questions in that particular section are not met.

As for the conclusions, it can be noted that the study was in its entirety useful for Company X. The company gained a fair view of the level of its audited operations and objects compared to the requirements of KATAKRI. Most of all the company gained knowledge and understanding of KATAKRI's compatibility for the company's requirements. With the study Company X is able to weigh the pros and cons of a real official KATAKRI standardization audit and to evaluate its usefulness for the company itself.

Keywords: The National Security Audit Criteria (KATAKRI), personnel security, physical security, an audit

1 Johdanto

Tämä raportti on toiminnallisesta opinnäytetyöstä syntynyt lopputuotos, jonka aiheena on Yritys X:lle Kansallisella turvallisuusauditointikriteeristöllä (KATAKRI) toteutettava henkilöstöturvallisuuden ja fyysisen turvallisuuden osa-alueiden esiauditointi. Esiauditointi suoritetaan KATAKRI:sta 2009 julkaistun ensimmäisen painoksen vaatimusten sekä resurssien mukaisesti. Työ käsittää ainoastaan KATAKRI:n kaksi osiota (henkilöstöturvallisuus ja fyysinen turvallisuus). Yritys X:lle on kuitenkin tehty jo KATAKRI:n ensimmäisen osion (hallinnollinen turvallisuus ja turvallisuusjohtaminen) esiauditointi ja myös viimeisen osion (tietoturvallisuus) esiauditointi tullaan suorittamaan myöhemmin erillisessä projektissa, jotta esiauditoinnista saadaan muodostettua yhtenäisempi kokonaisuus ja lopputulos.

Työssä selvitetään yrityksen tämän hetkinen taso ja valmius kyseisissä turvallisuuden osioissa KATAKRI:n näkökulmasta. Lisäksi työn kautta kartoitetaan mahdollisia riskitekijöitä ja puutteita sekä kehittää ratkaisuja niiden korjaamiseksi. Työssä tutkitaan myös KATAKRI:n soveltuvuutta ja käytettävyyttä Yritys X:n tarpeisiin nähden. Eli arvioidaan kuinka hyvin KATAKRI sopeutuu juuri kyseisen organisaation turvallisuusauditointimenetelmäksi ja -hallintajärjestelmäksi työssä auditoitavien turvallisuuden osioiden osalta. Työn avulla Yritys X pystyy valmistautumaan sekä kehittämään henkilöstöturvallisuuden ja fyysisen turvallisuuden osa-alueitaan mahdollisesti lähivuosina virallista KATAKRI:n mukaisesti toteutettavaa turvallisuusauditointia varten.

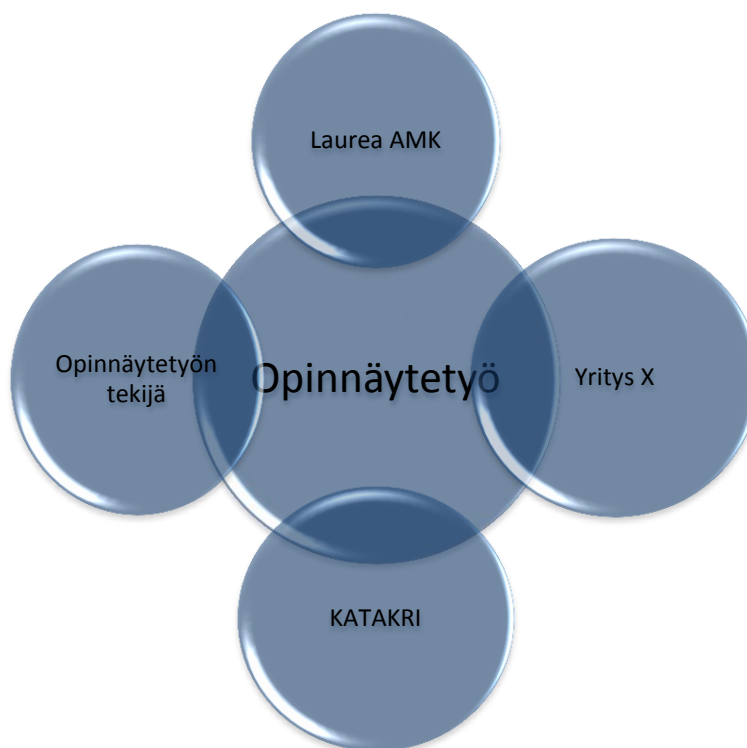
2 Opinnäytetyön viitekehys

Opinnäytetyön työstämisessä on tärkeää määritellä sen viitekehys eli kuvata siihen vaikuttavat tekijät, kuten sen toimintaympäristö, prosessikuvaus sekä työn tarkoitus ja rajaus. Vilkan (2010) mukaan toiminnallisessa opinnäytetyössä tulee selvittää sen teoreettinen viitekehys sekä työn tutkimuksellisuus. Ne muodostavat työlle oman viitekehysten, jonka avulla lukija saa tietoa työn taustasta, mukana olevista toimijoista, itse työn toteutuksesta ja prosessikuvauksesta sekä työn aiheesta ja sen rajauksesta. Työn toimintaympäristön kuvauksessa tulee huomioida työn luottamuksellisuuteen liittyvät seikat. Työ toteutettiin luottamuksellisesti salaten Yritys X:n identiteetti, joten työn toimintaympäristön kuvaus jää melko suppeaksi. Työn prosessin kuvauksella selvitetään kuinka työ on toteutettu käytännössä ja mistä se koostuu. Myös työn rajaus on selvitetty prosessikuvauksen yhteydessä.

2.1 Toimintaympäristö

Opinnäytetyön toimintaympäristö koostuu kaikista siinä mukana olevista tahoista ja siihen vaikuttavista tekijöistä. Työ on tehty yrityskeskeisessä toimintaympäristössä yhteistyössä suomalaisen Yritys X:n kanssa, jonka oikea nimi ja identiteetti on suojattu tässä työssä luottamuksellisista syistä. Tässä työssä keskeisiä vaikuttajia ovat yhteistyökumppani Yritys X, opinnäytetyön ohjauksesta vastaava oppilaitos Laurea-ammattikorkeakoulu, itse opinnäytetyön tekijä sekä Kansallinen turvallisuusauditointikriteeristö (KATAKRI), joka muodostaa työssä toteutettavalle esiauditoinnille viitekehysten sekä vaatimukset työn toteuttamiselle. Kuviossa 1 esitetyt keskeisimmät vaikuttajat muodostavat yhdessä työn toimintaympäristön. Opinnäytetyön toimintaympäristö on hyvin yritys- ja toimintakeskeinen ja siksi vaatii myös luottamussuojan ja hyvää yhteistyötä tahojen välillä.

Yritys X on suuri suomalainen yritys, joka työllistää tuhansia työntekijöitä. Yrityksellä on toimintaa monilla eri paikkakunnilla ympäri Suomea. Yritys X kokee työn erittäin hyvänä mahdollisuutena verrata KATAKRI:n soveltuvuutta ja käytettävyyttä suhteessa omiin tarpeisiinsa sekä havaita mahdollisia riskitekijöitä ja puutteita auditoitavissa kohteissa ja toiminnoissa. Opinnäytetyötä ohjaa Yritys X:n puolesta turvallisuusjohtaja, joka on järjestänyt myös tarvittavat puitteet sekä työvälineet työn toteuttamiseksi. Tehtävän tarkoituksesta, tavoitteista sekä lopputuloksesta on sovittu Yritys X:n turvallisuusjohtajan kanssa, mutta niitä ohjaavat myös itse KATAKRI:n vaatimukset työssä käytettävänä auditointikriteeristönä.

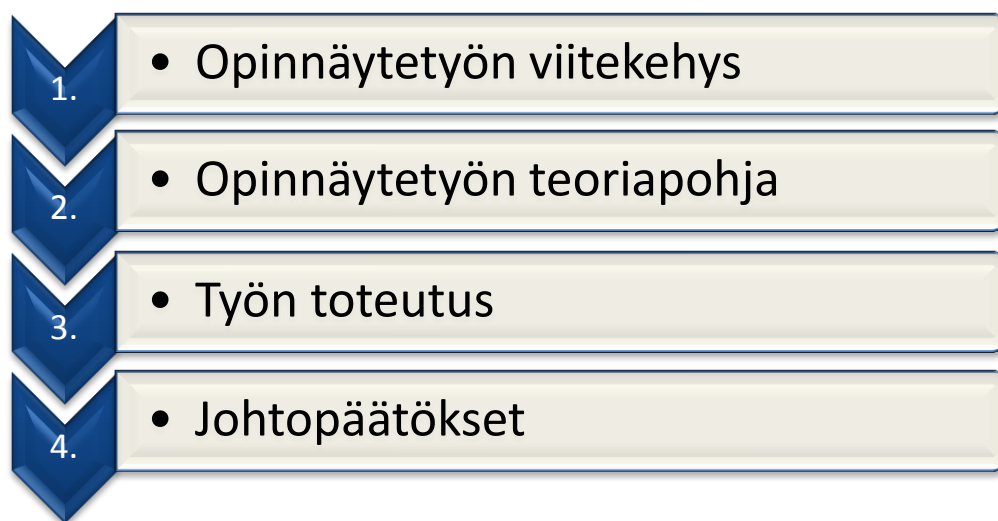

Kuvio 1: Opinnäytetyön toimintaympäristö

2.2 Opinnäytetyön työvaiheiden kuvaus ja rajaus

Itse työ koostuu kuvio 2 esitetyistä neljästä suuremmasta asiakokonaisuudesta: työn viitekehystä, teoriapohjasta, itse työn toteutuksesta eli auditointiprosessista sekä johtopäätöksistä. Työn toteutuksessa kuvataan toteutettu auditointiprosessi sekä siitä saadut tulokset. Tulosten pohjalta laaditaan johtopäätöksiä, joiden lisäksi arvioidaan KATAKRI:n soveltuvuutta ja käytettävyyttä Yritys X:ssä. Opinnäytetyö noudattaa Vilkan ja Airaksisen (2000, 57) toiminnallisen opinnäytetyön mallia ja toimintatapoja sekä rakenteellisesti että sisällöllisesti. Työssä hyödynnetään soveltaen myös Moilasen, Ojasalon ja Ritalahden (2009, 22-23) tutkimuksellisen kehittämistyön prosessia, joka on työssä jaettu kolmeen eri vaiheeseen: suunnittelu, toteutus ja arviointi. Prosessin tarkoituksena on toimia hyvänä yleisenä toimintamallina ja tietynlaisena viitekehysenä työn toteuttamisessa. Tämän työn pääasialliset rajaukset määräytyvät KATAKRI:n valittujen aihekokonaisuuksien sekä yhteistyöyrityksen (Yritys X) kautta. Kaikkien KATAKRI:n osioiden sisällyttäminen opinnäytetyöhön olisi ollut liian laaja kokonaisuus vaaditun aikataulun puitteissa. Täten työssä käsitellään ainoastaan KATAKRI:n henkilöstöturvallisuuden ja fyysisen turvallisuuden aihekokonaisuuksia ja vertauskohtana toimii ainoastaan valittu yhteistyöyritys. Työssä saadut tulokset koskevat siis vain Yritys X:ää, eikä niiden kanalta tule tehdä suoranaisia johtopäätöksiä tai niitä tule suoraan sellaisenaan hyödyntää muiden yritysten tai organisaatioiden näkökulmasta. Työn lopputuotos muodostuu tästä loppura-

portista, jossa käsitellään itse auditointiprosessi, tulokset, niiden arviointi, johtopäätökset sekä KATAKRI:n soveltuvuuden ja käytettävyyden arviointi.

Kuvio 2: Opinnäytetyön työvaiheet ja aihekokonaisuudet

Osioiden auditointien tiedonkeruu toteutettiin konsultaatiotyönä toteutettujen asiantuntija-haastatteluiden avulla. Tässä työssä asiantuntijatahot olivat Yritys X:n edustajia ja oman toimialansa asiantuntijoita. Haastattelumallina työssä hyödynnettiin puolistrukturoitua haastattelua yhdistämällä siihen KATAKRI:n auditointikysymyksiä sekä omia laatimiani lisä- ja täydennyskysymyksiä. Lisäksi KATAKRI:ssa määritellyjä auditointikysymyksiä uudelleen muotoiltiin sekä täydennettiin vastaamaan paremmin ja suuremmin kriteeristön asettamiin vaatimuksiin. Haastatteluista saatua tietoa sekä auditoinnin yhteydessä tarkasteltuja dokumentteja, asiakirjoja sekä toimintaohjeita käytettiin tässä työssä lähdeaineistona tulosten analysoinnissa.

2.3 Opinnäytetyön keskeiset käsitteet

Auditointi

Auditointi on objektiivisesti suoritettava arviointi, jonka avulla selvitetään vastaavako organisaation toimintamallit ja ohjeistukset sekä niiden käytännön toteutus haluttua tavoitetasoa. Auditoinnin avulla voidaan myös arvioida auditoitavien toimintojen tehokkuutta ja toimivuutta. (Green 1997, 25; Gray & Manson 2000, 17.) Auditointeja voidaan suorittaa organisaation sisäisesti tai ulkopuolisen tahon toimesta. Lisäksi auditoinnilla voidaan tavoitella jonkin tietyn standardin täyttämistä tai sertifiointin saamista tai sillä voidaan organisaation sisäisesti arvioida jonkin toiminnon tehokkuutta. (Green 1997, 25, 28.)

Esiauditointi

Esiauditoinnilla tarkoitetaan tässä työssä Yritys X:ssä toteutettavaa epävirallista ja arvioivaa auditointia, jonka tarkoituksena on antaa kuva yrityksen auditoitavien kohteiden ja toimintojen nykytilasta suhteessa KATAKRI:ssa esitettyihin vaatimuksiin. Esiauditoinnin avulla Yritys X pystyy valmistautumaan paremmin mahdollista virallista KATAKRI auditointia varten. Se antaa kuvan kehittämistarpeista sekä etenkin KATAKRI:n soveltuvuudesta ja sen tuomista hyödyistä Yritys X:n tarpeisiin nähden.

Fyysinen turvallisuus

Fyysisen turvallisuuden termillä tarkoitetaan kiinteistö ja toimitilaturvallisuutta. Kiinteistö- ja toimitilaturvallisuus perustuu kiinteistöjen ja sen tilojen fyysisen turvallisuuden kehittämiseen. Kiinteistö- ja toimitilaturvallisuus jaetaan yleisesti kahteen pienempään kokonaisuuteen: rakenteellinen turvallisuus ja turvallisuusvalvonta. Rakenteellinen turvallisuus käsittää esimerkiksi toimitilojen lukitukset, murtosuojausten, valaistuksen, sekä muut rakenteelliset suojauskeinot. Turvallisuusvalvonnalla tarkoitetaan teknistä valvontaa, rikosilmoitinjärjestelmiä, kulkuoikeuksien ja avainten hallintaa sekä vartiointia. (Miettinen 2002, 14-15.) Fennelyn (2004, 101) mukaan fyysinen turvallisuus on yleisen turvallisuuden ja suojautumisen keskeisin tekijä. Fyysisen turvallisuuden perimmäinen tarkoitus on suojata kiinteistöä tai toimitilaa sekä koko sen ja henkilöstöä haitoilta ja vahingoilta (Fennely 2004, 101).

Henkilöstöturvallisuus/ henkilöturvallisuus

"Henkilöturvallisuuden avulla yritys pyrkii vähentämään ihmisten aiheuttamia tahattomia ja tahallisia riskejä toiminnalleen (Miettinen 2002, 15)." Henkilöturvallisuus keskittyy Miettisen (2002, 15) mukaan henkilön taustatietojen tarkistukseen, salassapito- ja vaitiolosopimusasioihin sekä yrityksen henkilöstön, yhteistyökumppaneiden ja vierailijoiden fyysisen koskemattomuuden suojaamiseen. Pohjimmiltaan henkilöturvallisuudella pyritään takaamaan ihmisten sekä toiminnan turvallisuus. (Leppänen 2006, 204.)

Kansallinen turvallisuusauditointikriteeristö (KATAKRI)

KATAKRI on yhteistyössä puolustusministeriön, sisäasiainministeriön ja elinkeinoelämänkeskusliiton kanssa luotu kansallisen tason turvallisuuden auditointimalli. KATAKRI:n tarkoituksena ja tavoitteena on yhtenäistää viranomaistoimintoja sekä tukea ja varmistaa yritysturvallisuuden toimivuus suomalaisissa yrityksissä ja organisaatioissa. KATAKRI selventää viranomaisten elinkeinoelämän toimijoille asettamia turvallisuusvaatimuksia ja -tasoja sekä edistää tätä kautta myös viranomaisten ja elinkeinoelämän välistä yhteistyötä kansakunnan sisäisen turvallisuuden kehittämiseksi. (Kansallinen turvallisuusauditointikriteeristö 2009.)

Toiminnallinen opinnäytetyö

Toiminnallinen opinnäytetyö koostuu Airaksisen (2009) mukaan kahdesta eri osasta: toiminnallisesta osuudesta eli produktista sekä prosessin dokumentoinnista ja arvioinnista eli opinnäytetyöraportista. Toiminnallinen opinnäytetyö on usein yritys-elämässä suoritettava työ, jonka tuloksena syntyy jokin tuote tai lopputulos (Vilka 2010). Lisäksi työ muodostuu ainoastaan johonkin tiettyyn toimintaympäristöön, joten sen tulokset eivät ole täten yleistettävissä (Vilka ja Airaksinen 2004, 57).

3 Opinnäytetyön teoriapohja

Teoria on tärkeä osa tutkimuksia, raportteja ja kehittämistöitä. Kaikki tutkimuksellinen kehittäminen tarvitsee tieteellisiin tutkimuksiin pohjautuvaa teoriaa, joka on tässä työssä nimetty teoriapohjaksi. (Moilanen, Ojasalo & Ritalahti 2009, 17-19.) Tämän työn teoriapohjan luovat siinä käsitellyt keskeisimmät asiakokonaisuudet sekä työn luonne, joiden osiot koostuvat niiden määrittämisestä sekä selventämisestä. Työn keskeisiä asiakokonaisuuksia ovat muun muassa Kansallinen turvallisuusauditointikriteeristö (KATAKRI) ja sen osa-alueet, auditointi ja auditointiprosessi, henkilöstöturvallisuus ja fyysinen turvallisuus KATAKRI:n merkityksessä sekä toiminnallinen opinnäytetyö. Kaikkien asiakokonaisuuksien selvittäminen on tärkeä osa koko opinnäytetyötä, minkä avulla luodaan työlle tutkimuksellista arvoa vankan ja tutkitun tietopohjan kautta. (Moilanen ym. 2009, 28.)

3.1 Kansallinen turvallisuusauditointikriteeristö

Kansallinen turvallisuusauditointikriteeristö (2009) eli KATAKRI on puolustusministeriön, Elinkeinoelämän keskusliiton sekä sisäasiainministeriön kanssa yhteistyössä tuotettu turvallisuuden auditointimalli. KATAKRI:a on kehitetty ja kehitetään jatkuvasti yhteistyössä monien turvallisuusalan toimivien eri organisaatioiden, asiantuntijoiden ja viranomaisten kanssa. KATAKRI:lla on kaksi päätarkoitusta, joista toisen tehtävänä on tukea ja varmistaa yritysturvallisuuden toimivuus erilaisissa yrityksissä ja organisaatioissa. KATAKRI toimii mittaristona sekä arviointiasteikkona arvioiden yritysturvallisuuden tasoa sekä sen käytännön toteutusta yrityksen tai organisaation jokapäiväisen toiminnan tukena. KATAKRI tarkoituksena on myös määrittellä yksityiskohtaisesti viranomaisten asettamat tiedon turvaamiseen liittyvät vaatimukset ja elinkeinoelämälle. Se antaa tätä kautta yrityksille ja organisaatioille suosituksia turvallisuuden hallinnan pohjien luomiseksi ja kehittämiseksi. (Kesäläinen & EK Yritysturvallisuus Oy 2010.) KATAKRI:n toisena päätarkoituksena on yhtenäistää viranomaisten suorittamia turvallisuustason todentavia turvallisuusauditointeja kehittämällä yhden kokonaisvaltaisen mallin. Tässä työssä käytetään KATAKRI:n ensimmäistä versiota, jossa on myös pyritty huomioimaan samanaikaisesti työn alla olleet valtionhallinnon tietoturvallisuusasetuksen sekä Euroopan

Unionin uuden turvallisuusregulaation linjaukset. (Kansallinen turvallisuusauditointikriteeristö 2009.)

KATAKRI (2009) koostuu sisällöltään neljästä erillisestä turvallisuuden pääosa-alueesta: hallinnollinen turvallisuus ja turvallisuusjohtaminen, henkilöstöturvallisuus, fyysinen turvallisuus ja tietoturvallisuus, joista jokainen on jaettu vielä pienempiin osa-alueisiin. Kaikki neljä osa-alueita ovat auditointiprosessin rakenteeltaan samanlaisia ja perustuvat samoihin vaatimustasoihin. Jokainen osa-alue rakentuu kolmiportaisen vaatimusluokittelun mukaisesti: perustaso (IV), korotettu taso (III) ja korkea taso (II). (Kansallinen turvallisuusauditointikriteeristö 2009.) Vaatimustasoja täydentävät kriteeristössä "lähtötason suositukset", jotka ovat viranomaisvaatimusten ulkopuolisia turvallisuuskäytänteitä ja joiden tarkoituksena on toimia tietynlaisena lähtö-/pohjatasona organisaation turvallisuustoiminnassa. Lähtötason suositukset toimivat vähimmäisvaatimuksina sekä ensiaskeleena kohti viranomaisvaatimusten täyttämistä. (Kesäläinen & EK Yritysturvallisuus Oy 2010.)

3.1.1 Henkilöstöturvallisuus

KATAKRI:n henkilöstöturvallisuuden osio koostuu kuudesta pienemmästä kokonaisuudesta: tekninen kriteeristö, riittävän osaamisen varmistaminen, henkilön muu soveltuvuus tehtävään, rekrytointipäätöksen jälkeiset toimet, toimenpiteet työsuhteen solmimisen yhteydessä ja toimenpiteet työsuhteen aikana. Kaikki osa-alueet sisältävät niitä koskevia auditointikysymyksistä sekä niille asetettuja eri turvallisuustasojen vaatimuksia. Lisäksi kysymysten vaatimuksille on annettu perusteluja sekä lisätietoa esimerkiksi aiheeseen tai tiettyyn toimintoon vaikuttavista laeista. (Kansallinen turvallisuusauditointikriteeristö 2009.) Henkilöstöturvallisuuden osion auditoinnin avulla pyritään parantamaan yrityksen tai organisaation valmiutta ja kykyä hallinnoida henkilöstöään aina rekrytointiprosessista työntekijän poistumiseen työnantajan palveluksesta asti (Kesäläinen & EK Yritysturvallisuus Oy 2010). KATAKRI:n (2009) henkilöstöturvallisuuden osiossa keskitytään parantamaan yrityksen tai organisaation mahdollisuuksia valita oikeat henkilöt tehtäviin, joissa käsitellään esimerkiksi merkittäviä yritys-, liike- tai ammattisalaisuuksia. Lisäksi osiossa käsitellään henkilöstön hallintointiin liittyviä turvallisuusseikkoja, kuten työviihtyvyys, perehdytykset ja koulutukset sekä työ sopimusten irtisanomiset (Kansallinen turvallisuusauditointikriteeristö 2009).

3.1.2 Fyysinen turvallisuus

KATAKRI:n (2009) fyysisen turvallisuuden osio koostuu kolmesta pienemmästä kokonaisuudesta: alueen turvallisuus, rakenteellinen turvallisuus ja turvallisuustekniset järjestelmät. Osa-alueet koostuvat niitä koskevista auditointikysymyksistä sekä niille asetetuista turvallisuusvaatimuksista. Fyysisen turvallisuuden osion auditoinnin tarkoituksena on määrittää yritykselle tai organisaatiolle vaatimukset sensitiivisen tai salassa pidettävän tiedon suojaamiseksi

toimitilaturvallisuuden näkökulmasta. Osiossa käsitellään suojausvaatimuksia kuoriajatteluun pohjautuen eli tiukentaen turvallisuusvaatimuksia, mitä lähemmäs itse kriittisiä tiloja ja suojattavaa tietoa päästään. Tätä kautta KATAKRI ottaa myös kantaa rikostorjunnan kehittämiseen, sillä tiedon suojaamisella ja fyysisen turvallisuuden edistämällä varaudutaan mahdollisia yritystä uhkaavia rikollisia toimia vastaan (Kesäläinen & EK Yritysturvallisuus Oy 2010).

3.2 Auditointi

Auditoinnin tarkoituksena on selvittää objektiivisesti, vastaako jonkin toiminnon käytäntö ja tulokset siihen annettuja ohjeistuksia, luotuja toimintamalleja ja vaikuttavia standardeja. Auditoinnilla arvioidaan myös valittujen toimintojen tehokkuutta, heikkouksia ja tätä kautta myös kehittämistarpeita. (Green 1997, 25; Gray & Manson 2000, 17.) Auditointeja voidaan toteuttaa sekä sisäisesti että ulkoisesti organisaatiossa. Sisäisesti toteutetulla auditoinnilla tarkoitetaan yrityksen tai organisaation oman henkilöstön suorittamaa auditointia, jolla arvioidaan yrityksen suorituskykyä auditointiin valituissa toiminnoissa ja asiakokonaisuuksissa. Ulkoinen auditointi on sisällöltään ja itse prosessiltaan lähes samanlainen kuin sisäinen auditointi, mutta sen toteuttaa valittu yrityksen ulkopuolinen taho. (Green 1997, 25.)

Auditoinneissa tärkeään osaan nousee myös auditoijan rooli sekä auditoinnin luonteen määrittäminen. Auditoinnin tavoitteiden, tarkoituksen sekä halutun lopputuloksen tulee olla selvillä ennen itse auditointiprosessin aloittamista. Auditoinnin tarve on hyvä selvittää etukäteen, mikä määrittää, onko auditointi organisaation sisäisesti toteuttama vai ulkoisen tahon puolesta toteutettu virallinen standardin mukaisesti suoritettava auditointi tai sertifiointiauditointi. (Green 1997, 12, 28; Von Bagh 2000, 74-75.) Kaikki edellä mainitut asiat vaikuttavat auditoinnin haluttuun lopputulokseen, eli halutaanko sillä tavoitella esimerkiksi virallista sertifikaattia, standardia tai muita sovittujen vaatimusten täyttämistä.

3.2.1 Auditointiprosessi ja sen vaiheet

Auditointiprosessi voidaan Kuusiston (2000, 60) mukaan jakaa kokonaisuudessaan kolmeen eri vaiheeseen:

1. Valmistelu
2. Auditointi
3. Jatkoimenpiteet

Kuvio 3: Auditointiprosessin päävaiheet (Kuusisto 2000, 60)

Kuviossa 3 esitetyllä valmisteluvaiheella tarkoitetaan auditoitavaan yritykseen, organisaatioon ja kohteeseen sekä sen toimintoihin tutustumisella. Valmisteluvaiheessa on myös tärkeää suunnitella auditoinnin eteneminen sekä laatia tarvittavat kysymyspatteristot, mikäli sellaisia ei ole valmiina. Auditointivaiheessa käydään läpi auditoinnin toteutus, joka toteutetaan sovitun mallin ja kriteeristön mukaisesti valittujen organisaation kohteiden sekä toimintojen osalta. Vaihe perustuu laadittuihin auditointikysymyksiin, joilla arvioidaan kohteen ja toimintojen toimivuutta sekä tehokkuutta verrattuna kriteeristön tai muihin yhteisesti sovittuihin vaatimuksiin. Lisäksi auditoinnissa tulee varmistaa, että annettu informaatio pitää paikkansa ja kyseiset asiat voidaan näyttää toteen myös järjestelmällisesti ja virallisesti dokumentoituina, ja että annetut ohjeet ja sovitut käytänteet toimivat koko toiminnon ja kohteen laajuisesti. Jatkoimenpidevaiheella tarkoitetaan niitä toimia, jotka seuraavat itse auditoinnin jälkeen. Vaiheen tarkoituksena on kuvata työhön pohjautuvia johtopäätöksiä, joissa arvioidaan työn tuloksia sekä niiden luotettavuutta ja pätevyyttä. Johtopäätöksissä annetaan myös ehdotuksia seuraaville auditoinnin jälkeisille jatkotoimille. Jatkoimenpidevaiheessa on myös erittäin tärkeää sopia jatkotoimille niiden aikataulut sekä vastuuhenkilöt organisaation sisällä mahdollisten puutteiden korjaamiseksi sekä kartoittaa tarve mahdollisille jatkoauditoinneille. (Kuusisto 2000, 60.)

3.2.2 Tutkimusmenetelmät

KATAKRI:n valmis auditointikriteeristö luo haastattelusta formaaliksi kutsutun strukturoidun haastattelutavan, jossa kaikki kysymykset on ennalta tarkkaan laadittu ja jaoteltu omiin aihealueisiinsa. Haastattelumenetelmää voidaan kutsua myös lomakehaastatteluksi, jossa haastattelu tapahtuu ja etenee ennalta laaditun lomakkeen tai kaavan mukaisesti, jossa myös kysymysten muoto ja esittämisjärjestys on määrätty. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 43-45.) Edellä mainitun haastattelumenetelmän etuna on Hirsjärven ja Hurmeen (2000, 45) mukaan sen helppo toteutus sekä tietojen ylöskirjaaminen, mutta sen haasteena taas usein on, että "valitut käsitteet ja vaihtoehdot heijastavat enemmän tutkijan kuin haastateltavien maailmaa". Tämän takia haastattelun tueksi on myös hyvä valita toinen tiedonkeruumenetelmä, kuten

esimerkiksi tutkimuksellinen havainnointi ja hyödyntää niitä rinnakkain (Hirsjärvi & Hurme 2000, 37-38).

Havainnoinnilla tarkoitetaan tieteellistä observointia, joka voi olla haastatteluiden yhteydessä epävirallisesti tai hyvin systemaattisesti suunniteltua ja toteutettua tiedon keruuta. Havainnointia on mahdollista hyödyntää yhdessä muiden menetelmien kanssa, kuten esimerkiksi ohjatun haastattelun kanssa, mikä mahdollistaa entistään tehokkaamman tiedonkeruun. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 37-38.) Hirsjärven ja Hurmeen (2000, 39) mukaan monen eri menetelmän käyttöä tutkimuksessa kuvataan monimetodiseksi lähestymistavaksi. Lisäksi Hirsjärvi ja Hurme (2000, 39) painottavat, että laajentaessa menetelmien kirjoa, saadaan myös paljon enemmän näkökulmia, mikä lisää kokonaisuudessaan myös työn tutkimuksellista luotettavuutta. Auditointia voidaan rinnastaa eräänlaiseen kenttätutkimukseen, joissa juuri havainnoinnin hyödyntäminen on tärkeää. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 37-39.)

Havainnointia voi menetelmänä täydentää myös muiden erilaisten tiedonkeruu menetelmien avulla. KATAKRI:n avulla toteutettava turvallisuusauditointi vaatii sekä haastatteluja että auditoijan suorittamaa havainnointia, johon sisältyy myös auditoitavien kohteiden ja toimintojen käytännön toimivuuden tutkiminen ja selvittäminen. Käytännön tutkimisella tarkoitetaan tässä yhteydessä esimerkiksi asiakirjojen ja dokumenttien tarkistamista niin sanottuina todistusaineistoina. (Kansallinen turvallisuusauditointikriteeristö 2009.)

3.2.3 Ulkoisen ja sisäisen auditoinnin hyödyt ja haitat

Ulkoisesti ja sisäisesti toteutettavien auditointien eroja on hyödyllistä vertailla osana tätä työtä, jotta saadaan myös itse auditoinnin toteutustavan kannalta näkökulmaa KATAKRI:n soveltuvuudesta ja käytettävyydestä Yritys X:n tarpeisiin. Tässä työssä toteutettava esiauditointi on luonteeltaan ulkoinen auditointi ja sen tavoitteena on yrityksen näkökulmasta saada ulkopuolisen auditoijan antama arvio auditoitavista toiminnoista ja osa-alueista. Yrityksen oma henkilöstö voi sokaistua mahdollisille puutteille ja heikkouksille, koska he ovat tottuneet tietynlaisiin toimintamalleihin ja rutiineihin yrityksen sisällä. Ulkoinen auditointi voi antaa yritykselle uudenlaisen kuvan sen nykytilasta sekä auttaa löytämään puutteita, joille yrityksessä ollaan aikaisemmin oltu sokeita. Ulkoinen auditoija tuo myös paljon erilaista kokemusta ja näkemystä, joista voi olla apua itse auditoinnin toteutuksessa. Lisäksi vankka kokemus auditointien toteuttamisesta takaa usein auditoinnin tulosten luotettavuuden ja pätevyyden. Ulkoisen auditoinnin tarkoituksena on usein toimintojen ja prosessien toimivuuden arvioinnin ja kehittämisen lisäksi sertifiokaatin saaminen, jotka vaativat aina virallisen ulkopuolisen suorittaman sertifiointiauditoinnin. Sertifiointiauditoinnin tarkoituksena on todeta virallisesti, että ovat auditoitavat toiminnot tai järjestelmät jonkin standardin tai muiden sovitujen vaatimusten mukaisia. (Green 1997, 13; Von Bagh 2000, 75.)

Von Baghin (2000, 77) mukaan sisäisen auditointi tuo kuitenkin omat etunsa, sillä esimerkiksi oman henkilöstön tietopohja itse yrityksestä, auditoitavista toiminnoista ja niihin liittyvistä käytänteistä kasvaa. Lisäksi Von Bagh (2000, 77) tähdentää, että sisäisen auditoinnin voi määritellä ja rakentaa juuri oman yrityksen tai organisaation tarpeita vastaavaksi haluttujen tavoitetasojen saavuttamiseksi. Sisäisen auditoinnin suurimpana puutteena on kuitenkin objektiivisuus ja riippumattomuus, joka juurtuu auditoinnin omaan suhteeseen, kokemuksiin ja näkemyksiin organisaatiosta. Tämä voi estää auditoinnin suhtautumasta asioihin täysin objektiivisesti, sillä hänelle on jo muodostunut tietynlainen kuva organisaatiosta ja sen toimintatavoista. Ongelma on pienempi suurissa yrityksissä ja organisaatioissa, joissa on mahdollisesti enemmän potentiaalisia auditointia sopivia henkilöitä esimerkiksi työnkuvansa ja työkokemuksensa puolesta kuin pien- ja keskisuurissa yrityksissä. Hyvä vaihtoehto on myös toteuttaa sisäisiä auditointeja yhteistyössä toisen vastaavanlaisen organisaation, esimerkiksi yhteistyökumppanin kanssa. Tällöin on mahdollista auditoida toistensa tehokkuutta sekä oppia puolin ja toisin hyviä käytänteitä ja toimintamalleja. (Levä 2003, 61.)

3.2.4 Auditoinnin rooli

Auditoinnin rooli korostuu etenkin KATAKRI:n auditoinnin näkökulmasta, sillä itse auditoinnin tehtävä on soveltaa kriteeristöä sekä päättää auditoinnin luonne. KATAKRI:n vaatimustasot on kuvattu kriteeristössä tarkasti ja yksityiskohtaisesti. Kriteeristön ollessa kansallisen tason yleisen turvallisuuden auditointimalli kaikille yrityksille ja organisaatioille, korostuu auditoinnin rooli vaatimustasojen täyttämistä sekä niiden oleellisuutta arvioitaessa. Auditoinnin vastuulle jää arvioida ovatko yrityksen toimintamallit, käytänteet tai tekniset ratkaisut ja puitteet riittävät suhteessa auditointikriteeristöön, joka on usein melko tulkinnanvaraista (Von Bagh 2000, 78). Auditoinnin rooli korostuu myös itse auditoinnin luonteen määrittämisestä, jonka kautta syntyy myös auditoinnin tarve, tavoitteet ja haluttu lopputulos (Gray & Manson 2000, 14). Auditoinnin ei tulisi olla luonteeltaan rikostutkimuksen omainen, jolloin keskitytään lähinnä syyllisten etsintään ja auditointi koetaan erittäin negatiiviseksi. Tämä voi myös johtaa siihen, että auditointeja aletaan pelätä sekä vältellä, jolloin tulosten objektiivisuuden vaarantuu. Auditoinnin tärkeimpinä tehtävinä on Von Baghin (2000, 78) mukaan arvioida sekä tutkia auditoitavia toimintoja ja toimintajärjestelmiä olemassaolon, toimivuuden ja tehokkuuden näkökulmasta. Lisäksi Von Bagh (2000, 78) määrittää, että toimintajärjestelmien olemassaolo tulee pystyä näyttämään toteen dokumentoidussa muodossa ja asiakirjojen tarkastaminen on aina auditoinnin vastuulla.

Auditoinnin roolin kannalta tärkeimpiä ominaisuuksia ovat:

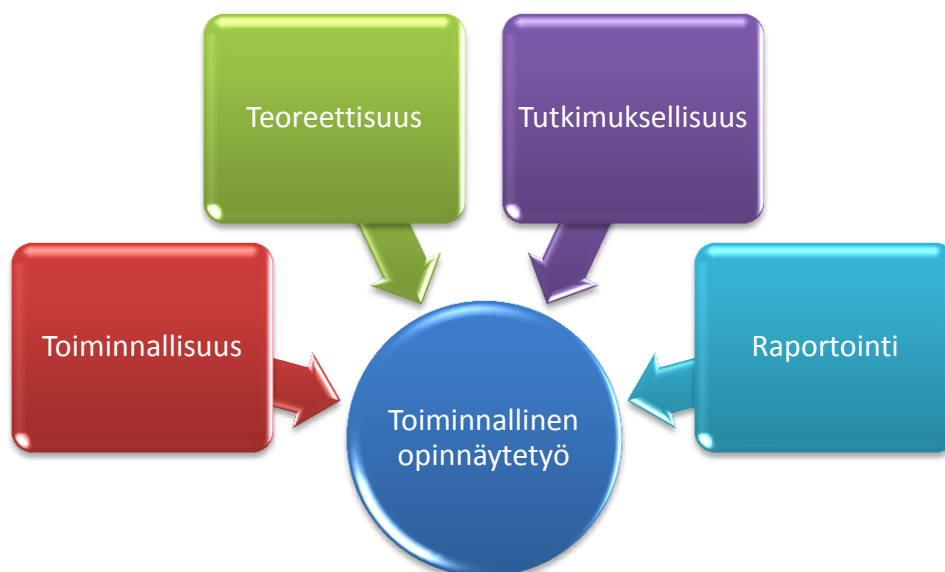
- riippumattomuus ja objektiivisuus
- käytännön vertaaminen kriteeristöön
- järjestelmällisyys ja

- toiminnan tehokkuuden mittaaminen (Green 1997, 28).

Kuusiston (2000, 5) mukaan perusoletuksena auditoinneissa on, että jokainen auditoija saisi samasta auditoinnista samat tulokset. Auditointien tulee aina perustua faktoihin, jolloin esimerkiksi tunteet tai muut henkilökohtaiset mielipiteet eivät vaikuta auditoinnin tuloksiin (Green 1997, 28). Auditoijan roolilla ja sen määrittelemisellä on suuri merkitys koko auditointiprosessissa vaikuttaen auditoinnin kulkuun, merkitykseen, tavoitteisiin sekä lopputulokseen. Auditoija tarvitsee onnistuakseen koulutusta, roolin sekä vastuiden selventämistä, hyvää yhteistyökykyä ihmisten kanssa sekä tiukkaa ja objektiivista linjaa sekä näkemystä itse auditointiin. (Green 1997, 12; Gray & Manson 2000, 18-19; Von Bagh 2000, 74-75.)

3.3 Toiminnallinen opinnäytetyö

Vilkan (2010) mukaan toiminnallinen opinnäytetyö sisältää kuviossa 4 kuvatut neljä eri osaluuetta: toiminnallisuus (ammattillinen taito), teoreettisuus (ammattillinen tieto), tutkimuksellisuus (käyttäjätutkimus) ja raportointi (ammattillinen viestintätaito). Hänen mukaansa toiminnallisessa opinnäytetyössä käytetään vähemmän tutkimuksellisia menetelmiä ja käytäntöjä kuin tutkimuksellisessa opinnäytetyössä, vaikka tiedon keräämisen keinot ovatkin usein samanlaisia (Vilka 2010). Toiminnallinen opinnäytetyö muodostuu ainoastaan tiettyyn määrättyyn toimintaympäristöön eikä sen lopputuotos voi olla suoranaisesti yleistettävissä. Toiminnallinen opinnäytetyö on aina yksilöllinen ja muodostuu tietyn ajan, paikan, tilanteen ja kohteen ympärille, jotka luovat juuri tietyn lopputuotoksen. (Vilka ja Airaksinen 2004, 57.) Toiminnallisen opinnäytetyön tarkoituksena on luoda jokin määrätty lopputuotos tai tuote, kun taas tutkimuksellisen opinnäytetyön tarkoituksena on saada tutkimustuloksia. Toiminnallisen opinnäytetyön lopputuotos on usein työstä laadittu raportti, jossa kuvataan työn toteutus, menetelmät, teoriapohja sekä tulokset. (Vilka 2010.) Vilkan ja Airaksisen (2004, 57) mukaan toiminnallisessa opinnäytetyössä voidaan hyödyntää esimerkiksi juuri konsultaatiotyönä suoritettavia tiedonkeruumenetelmiä haastattelemalla erilaisia asiantuntijatahoja.

Kuvio 4: Toiminnallisen opinnäytetyön koostumus

4 Auditoinnin toteutus

Yritys X:n nykytilanteen kartoituksessa käydään kuviossa 5 esitetyn prosessikuvauksen mukaisesti läpi itse auditointiprosessista saatuja tuloksia sekä arvioidaan täyttävätkö ne KATAKRI:n asettamat vaatimukset henkilöstöturvallisuuden ja fyysisen turvallisuuden osioiden osalta. Lopputulokset muodostavat kummankin turvallisuuden osion osalta nykytilanteen tason, joka osoittaa mahdolliset puutteet sekä myös kehittämisalueet. Tässä osiossa käydään läpi auditoinnin tulokset ja verrataan niitä haluttuun KATAKRI:n tavoitetason vaatimuksiin. Tulosten arvioinnin lopulliset johtopäätökset sekä jatkotoimenpide-ehdotukset käsitellään vasta luvussa 6.

Auditoinnin tulokset arvioidaan erikseen molempien turvallisuuden osion mukaisesti, jotta kummastakin saadaan omat kokonaisuutensa ja niille saadaan muodostettua oma arvio niiden nykytilanteen tasosta. Molemmat osiot on lisäksi jaoteltu KATAKRI:n sisällön mukaisesti osialueisiinsa, joissa kaikki KATAKRI:n auditointikysymykset ja niiden kautta saadut tulokset käydään läpi yksitellen. Tulokset arvioidaan lyhyesti auditointikysymyksittäin samalla painottaen tulosten riittävyttä suhteessa asetettuihin vaatimuksiin sekä arvioimalla auditointikysymyksen ja sen asettamisen vaatimusten oleellisuutta suhteessa Yritys X:n tarpeita. Tulosten arvioinnin selkeyttämiseksi, on jokaisen auditointikysymyksen osalta määritetty "auditoinnin tulos", johon on merkitty: "täyttää vaatimukset", "täyttää osittain vaatimukset", "ei täytä vaatimuksia", "ei sovellu" tai "ei oleellinen". Auditoinnin tuloksella kuvataan yksinkertaisesti sekä selkeästi auditoinnista saatu tulos suhteessa auditointikysymykseen sekä sovitun turvallisuustason asettamiin vaatimuksiin. Tulosten arvioinnissa käytettiin KATAKRI:n oikeaa sisällystä ja

rakennetta, mikä helpottaa työn tulkintaa sekä tulosten selausta hyödyntämällä samalla itse auditointikriteeristöä.

Kuvio 5: Yritys X:n nykytilanteen kartoituksen prosessikuvaus

4.1 Henkilöstöturvallisuus

Henkilöstöturvallisuuden osion esiauditointiin haastatteleamalla strukturoidulla lomakemallilla KATAKRI:n auditointikysymyksillä ja vaatimuksilla Yritys X:n rekrytointipäällikköä, henkilöstöpäällikköä ja turvallisuusjohtajaa. Lisäksi auditoinnin kautta haluttiin saada myös käytännön näkemystä, kuinka yrityksen antamat linjaukset, ohjeistukset ja toimintamallit toimivat henkilöstöturvallisuuden osalta käytännössä. Siksi haastateltiin vielä erikseen yritykseen asiakaspalvelijan tehtävänimikkeellä valittua uutta työntekijää. Henkilö oli juuri käynyt läpi monet auditoidut henkilöstöturvallisuuteen liittyvät prosessit ja toiminnot, jota kautta saatiin täysin erilainen näkökulma itse auditoinnin tuloksiin. Toteutettuun esiauditointiin valittiin henkilöstöturvallisuuden osion yhtenäiseksi turvallisuusvaatimustasoksi KATAKRI:n korkea taso (taso-II).

Esiauditointi toteutettiin kokonaisuudessaan KATAKRI:n vaatimuksilla ja auditointikysymyksillä, kuitenkin sivuuttamalla joukosta ne auditointikysymykset, jotka eivät koskeneet yritystä. Lisäksi auditointia laajennettiin kattamaan koko Yritys X:n organisaation laajuisesti toimivia henkilöstöturvallisuuden prosesseja ja toimintoja. Tulosten tulkinnassa kuvataan auditoidut prosessit ja toiminnot sekä arvioidaan niiden toiminnan tehokkuutta sekä verrataan täyttyvätkö saadut tulokset KATAKRI:n korkean tason vaatimukset. Johtopäätökset sekä jatkotoimintapohdotukset käsitellään tässä luvussa auditoitujen toimintojen ja prosessien osalta vasta luvussa 6.1.

4.1.1 Tekninen kriteeristö, osa-alue P100

Koko teknisen kriteeristön osa-alueen osalta ei valittu ainoastaan yhtä auditoitavaa hanketta tai projektia, vaan auditointiin yleisesti Yritys X:n hanke- ja projektikäytänteitä ja toimintamalleja henkilöstöturvallisuuden osalta.

P101. Onko hankkeeseen osallistuvista henkilöistä tehty luettelo?

Auditoinnin tulos: Täyttää vaatimukset

Yritys X:n yleiseen henkilöstörekisteriin päivitetään jokaisen työntekijän tehtävät, projekteissa ja hankkeissa työskentelyt sekä muut vastuut. Lisäksi jokaisen hankkeen hankevastaava on vastuussa projektikohtaisen henkilöstörekisterin ylläpidosta. (Yritys X:n henkilöstöpäällikkö 2011.) Hankkeisiin valitaan myös aina oma turvallisuusvastaava hankkeen työntekijöiden joukosta, joka vastaa hankkeen turvallisuusjärjestelyistä sekä erikoisprojekteihin liittyvän turvallisuuskoulutuksen järjestämisestä. Hankkeisiin osallistuvat henkilöt hyväksytetään projekti-johtajan sekä turvallisuusjohtajan kautta kaikkiin hankkeisiin ja projekteihin. (Yritys X:n turvallisuusjohtaja 2011.) Yritys X täyttää KATAKRI:n korkean tason vaatimukset kyseisen auditointikysymyksen osalta.

P102. Onko menettelytapaohje luotu ja pitävätkö yhteyshenkilön tiedot paikkansa?

Lisäkysymys: Säilytetäänkö henkilöstöasiakirjat asianmukaisesti?

Auditoinnin tulos: Täyttää vaatimukset

Hankkeiden osalta on luotu menettelytapoja, jotka kuvataan ja ohjeistetaan erillisissä erikoisprojektienkoulutuksissa. Koulutusmateriaalit käytiin läpi auditoinnin yhteydessä. Hankkeen henkilöstömuutoksista ilmoitetaan aina hankkeen turvallisuusvastaavalle ja projektijohtajalle, jotka ilmoittavat asiasta eteenpäin turvallisuusjohtajalle ja tiedot päivitetään rekistereihin. Henkilöstöasiakirjojen säilytyksestä ohjeistetaan projektikohtaisissa turvallisuuskoulutuksissa. (Yritys X:n henkilöstöpäällikkö 2011; Yritys X:n turvallisuusjohtaja 2011.) Yritys X täyttää kaikki auditointikysymyksen asettamat ja tavoiteltavan korkean turvallisuustason mukaiset vaatimukset.

P103. Onko koulutusdokumentaatio olemassa (merkinnät saadusta koulutuksesta)?

Auditoinnin tulos: Täyttää vaatimukset

Kaikkien Yritys X:n työntekijöiden käymät sisäiset sekä ulkoiset koulutukset kirjataan yrityksen koulutus- sekä henkilöstörekisteriin, jonka avulla pystytään seuraamaan myös niiden uusimistarvetta (Yritys X:n henkilöstöpäällikkö 2011).

P104. Onko vierailijaluettelo olemassa ja pidetäänkö sitä yllä asianmukaisesti?

Lisäkysymys: Ymmärtääkö isäntähenkilöstö vieraiden käsittelysäännöt?

Auditoinnin tulos: Täyttää osittain vaatimukset

Yritys X:llä on olemassa sovitut vierailijakäytänteet ja toimintamallit, jotka koulutetaan myös projekti- ja hankekohtaisesti EP-koulutuksissa (erikoisprojektien koulutus). Hankkeeseen kutsuttavista vierailijoista ei kuitenkaan pidetä yllä omaa hankekohtaista vierailijaluetteloa tai rekisteriä, mutta jokaisen vierailijan tiedot kirjataan ylös kiinteistön aulapalvelun toimesta hankkeissa käytettävien kiinteistöjen tilojen vierailun osalta. Jokaisesta hankkeissa käytetyissä tiloissa vierailleesta henkilöstä jää tiedot ylös, mutta ei muissa vierailuyhteyksissä. (Yritys X:n turvallisuusjohtaja 2011.) Noudatettavaa käytännettä ei voi kuitenkaan KATAKRI:n vaatimukseen verrattuna kutsua yhteneväiseksi vierailijaluetteloksi, joten korkean turvallisuustason vaatimukset täyttyvät ainoastaan osittain.

P105. Noudatetaanko vaatimuksia suojaustasojen tai turvallisuus luokituksen mukaisesti?

Auditoinnin tulos: Täyttää vaatimukset

Yritys X:llä on käytössä turvallisuusluokituskäytänteet, joista on ohjeistettu tarkemmin yrityksen sisäisissä turvallisuuskoulutuksissa sekä turvallisuusohjeistuksissa (Yritys X:n henkilöstöpäällikkö 2011). Yritys X täyttää täten korkean tason mukaiset turvallisuusvaatimukset kyseisen auditointikysymyksen osalta.

4.1.2 Riittävän osaamisen varmistaminen, osa-alue P200

P201. Onko työnhakijalta vaadittu keskeiset dokumentit jo olemassa olevan osaamisen varmistamiseksi?

Auditoinnin tulos: Täyttää vaatimukset

Yritys X:ssä on laadittu rekrytointimenettelyohje, jossa kuvataan rekrytointiprosessin osalta vaadittavat toimenpiteet työnantajan ja työhaastattelijan näkökulmasta. Auditointikysymyksen ja sen vaatimusten osalta Yritys X:llä on laadittu ohjeet ja toimenpiteet niiden täyttämiseksi. Kuitenkin käytännössä toimintamallien ja toimenpiteiden noudattamista ohjeistusten mukaan ei voida varmistaa jokaisen kerran osalta. (Yritys X:n rekrytointipäällikkö 2011.) Yritys X:n asiakaspalvelijan (2011) auditointihaastattelusta paljastui, että toimintamallien mukaista toimintaa ei oltu noudatettu ja asiakirjoja, todistuksia ja muita dokumentteja ei oltu tarkastettu rekrytointiprosessin yhteydessä. Yritys X täyttää kuitenkin auditointikysymyksen vaatimukset tavoiteltavan turvallisuustason mukaisesti, sillä yrityksessä on laaditut toimintatapaohjeet prosessien oikeaoppiseen ja kriteeristön vaatimuksen mukaiseen toteuttamiseen.

P202. Miten työhaastattelussa saatujen tietojen oikeellisuus tarkastetaan?

Auditoinnin tulos: Ei täytä vaatimuksia

Kaikissa rekrytointitilanteissa tietojen oikeellisuutta ei tarkasteta, ainoastaan suositellaan rekrytointin suorittajalle niiden tarkastamista. Tietojen oikeellisuus tarkastetaan ainoastaan johtoryhmän virkaa hakevien työntekijöiden osalta. Myös projektikohtaisia tehtäviä haettaessa voidaan tarkistaa esimerkiksi asiakkaan erikoispyynnöstä, mutta muuten luotetaan saatuihin asiakirjoihin. (Yritys X:n rekrytointipäällikkö 2011.) Yritys X ei täten täytä asetettuja turvallisuusvaatimuksia kyseisen auditointikysymyksen osalta.

P203. Varmennetaanko haastattelutilanteessa työnhakijan osaamista asiantuntevilla kysymyksillä?

Auditoinnin tulos: Täyttää vaatimukset

Työntekijän osaamisen arviointia suoritetaan rekrytointiprosessin aikana rekrytoijan tai työhaastattelijan havainnoinnin ja haastatteluista saaman tuntuman mukaisesti. Lisäksi hakeville työntekijöille voidaan järjestää erilaisia osaamista varmentavia testejä, joissa testataan työntekijän ammattitaidon tasoa. Varmennusta saadaan myös suoritettavilla soveltuvuustesteillä. (Yritys X:n rekrytointipäällikkö 2011.) Yritys X täyttää täten asetetut korotetun tason turvallisuusvaatimukset kyseisen auditointikysymyksen osalta.

4.1.3 Henkilön muu soveltuvuus tehtävään, osa-alue P300

P301. Varmennetaanko haastattelutilanteessa, että henkilö pystyy työssään toimimaan yrityksen arvojen mukaisesti?

Auditoinnin tulos: Täyttää vaatimukset

Tämä auditointikysymys sekä sen asettamat vaatimukset ovat jossain määrin hyvinkin tulkinanvaraisia auditoijan kannalta. Yritys X:n tapauksessa vaatimukset katsottiin kuitenkin täytetyiksi yrityksen rekrytointiprosessissa hyödyntämällä soveltuvuustesteillä sekä rekrytointimenettelyohjeen toimintamallien mukaisella toiminnalla.

P302. Onko huumeainetestaus käytettävissä mikäli siihen katsotaan olevan tarvetta?

Auditoinnin tulos: Täyttää vaatimukset

Yritys X suorittaa huumeainetestauksia työntekijöillään pääsääntöisesti asiakaslähtöisistä toivomuksista esimerkiksi erityistä luottamusta ja ammattitaitoa vaativaan tehtävään haettaessa tai epäilyjen seurauksena. Huumeainetestaukset suoritetaan yhteistyössä työterveyshuollon kanssa. (Yritys X:n rekrytointipäällikkö 2011; Yritys X:n turvallisuusjohtaja 2011)

P303. Varmennetaanko ammattilaisten tekemillä testeillä henkilön kykenevyys erityistä luottavuutta vaativaan työhön?

Auditoinnin tulos: Täyttää vaatimukset

Kyseisen auditointikysymys ja sen asettamat vaatimukset ovat lähes yhteneväisiä P301. kysymyksen kanssa ja täten myös kysymyksen vastaus käytännössä sama (kts. kysymys P301). Yritys X:ssä on siis käytössä rekrytointiprosessin yhteydessä toteutettavat soveltuvuus-arviointitestit, jotka täyttävät auditointikysymyksen asettamat vaatimukset.

4.1.4 Rekrytointipäätöksen jälkeiset toimet, osa-alue P400

P401. Käytetäänkö tähän tehtävään otettaessa salassapito- ja vaitiolositoumuksia ja jos, niin mikä niiden tarkka sisältö on?

Auditoinnin tulos: Ei sovellu

Kyseisen auditointikysymyksen ei katsottu olevan oleellinen, sillä henkilöstöturvallisuuden osion auditoinnissa keskityttiin tämän työn osalta koko Yritys X: n organisaation laajuiseen toimintojen auditointiin, eikä esimerkiksi tehtävä tai toimintokohtaiseen. Eikä täten kysymystä voi soveltaa tällaisenaan Yritys X:n tarpeisiin, koska silloin kysymyksen asettamat vaatimukset muuttuisivat oleellisesti, eikä kohta olisi enää auditoitavissa niiden mukaisesti.

P402. Käytetäänkö rekrytoitaessa koeaikaa ja jos, niin kuinka pitkää koeaikaa käytetään?

Auditoinnin tulos: Täyttää vaatimukset

Yritys X:ssä on kattavasti kaikkiin tehtäviin rekrytoitaessa käytössä lakisääteinen neljän kuukauden koeaika, jota noudatetaan koko organisaation laajuisesti. Yritys X täyttää auditointikysymyksen korkean tason vaatimukset.

P403. Minkä tehtävien osalta katsotaan, että vastuuhenkilötiedot ja yrityskytkenät on syytä selvittää?

Lisäkysymys: Miten tiedot selvitetään?

Auditoinnin tulos: Täyttää vaatimukset

Vastuuhenkilötiedot ja yrityskytkenät selvitetään Yritys X:ssä ainoastaan johtoryhmän jäsenen tehtävää hakevilta. Tiedot selvitetään soittamalla kaikki kytkenät ja suositukset läpi. Yritys X täyttää auditointikysymyksen korkean tason vaatimukset.

P404. Haetaanko henkilöstä suppea turvallisuus selvitys, mikäli tämä on mahdollista?

Auditoinnin tulos: Täyttää vaatimukset

Työntekijöistä haetaan tarvittaessa heidän suostumuksellaan suppeat turvallisuus selvitykset, mutta ainoastaan asiakkaan toivomuksesta, mikäli työtehtävä vaatii esimerkiksi erityistä luottamusta. Lakisääteisesti Yritys X ei voi hakea suppeaa turvallisuus selvitystä työntekijästään, vaan ainoastaan asiakas voi pyytää sen. Yritys X täyttää auditointikysymyksen korkean tason vaatimukset.

P405. Onko perusmuotoisen turvallisuus selvityksen hakumahdollisuus selvitetty tämän projektin tai tehtävän osalta?

Auditoinnin tulos: Ei sovellu

Tämä auditointikysymys käsiteltiin yleisesti tehtäviin haettaessa tai yleisellä tasolla projektien osalta, eikä keskitytty juuri tiettyyn haettavaan tehtävään tai projektiin. Yleisellä tasolla Yritys X on selvittänyt mahdollisuuden hakea projektien ja tehtävien osalta perusmuotoista turvallisuus selvitystä ja sen suhteen on määritetty yrityksen sisällä tarkat linjaukset. Selvitystä haetaan asiakaskohtaisesti tai esimerkiksi tehtävän edellyttäessä sitä. Auditointikysymys ei sovellu yritykselle, sillä koko henkilöstöturvallisuuden osio auditoidaan koko Yritys X:n laajuisesti ja kysymys painottuu ainoastaan tiettyyn määriteltyyn tehtävään tai projektiin, jolloin sen vaatimukset eivät enää kohtaa yleisellä tasolla organisaatiota auditoidaessa.

P406. Haetaanko projektiin tai tehtävään valittavista henkilöistä luottotiedot?

Auditoinnin tulos: Ei sovellu

Yritys X:llä tarkastetaan aina tiettyihin tehtäviin valittavista henkilöistä luottotiedot, mutta vain esimerkiksi rahaa käsiteltävissä tehtävissä sekä muissa määriteltyissä luottamustehtävissä. Auditointikysymys ei kuitenkaan sovellu yritykselle, sillä henkilöstöturvallisuuden osio auditoidaan koko Yritys X:n laajuisesti ja kysymys painottuu ainoastaan tiettyyn määriteltyyn tehtävään tai projektiin, jolloin sen vaatimukset eivät enää kohtaa yleisellä tasolla organisaatiota auditoidaessa.

4.1.5 Toimenpiteet työsuhteen solmimisen yhteydessä, osa-alue P500

P501. Miten varmistetaan, että työnhakija ja työnantaja ovat samaa mieltä työntekijän tehtävistä, vastuista, oikeuksista sekä velvollisuuksista etenkin tietojen suojaamisen osalta?

Auditoinnin tulos: Täyttää vaatimukset

Yritys X:ssä määritellään kaikkiin tehtäviin toimenkuva, joka myöhemmin myös määritellään työntekijälle tehtäväkohtaisesti. Lisäksi velvollisuudet, vastuut ja tehtävät käsitellään rekry-

tointiprosessin aikana yhdessä rekrytoijan kanssa läpi. (Yritys X:n henkilöstöpäällikkö 2011; Yritys X:n rekrytointipäällikkö 2011.) Myös auditoinnissa haastatellulle uudelle työntekijälle oli selvitetty suullisesti tehtävät ja vastuut sekä esitetty myöhemmin myös kirjallinen toimenkuva, johon tehtävät ja vastuut oltiin määritelty yksityiskohtaisesti (Yritys X:n asiakaspalvelija 2011). Yritys X täyttää auditointikysymyksen korkean tason vaatimukset.

P502. Miten uusi työntekijä perehdytetään yhtiön turvallisuusmääräyksiin?

Auditoinnin tulos: Täyttää vaatimukset

Yritys X:llä on käytössä koko yrityksen henkilöstön kattava sisäinen kolmiportainen turvallisuudenkoulutusmalli. Kaikkien yrityksen työntekijöiden tulee käydä turvallisuuskoulutukset läpi, joiden lisäksi heille jaetaan oheiset turvallisuusohjeet ja muuta yrityksen turvallisuuspolitiikan mukaista turvallisuusmateriaalia. (Yritys X:n turvallisuusjohtaja 2011.) Tämä käytössä oleva turvallisuuskoulutusmalli täyttää KATAKRI:n korkean tason vaatimukset.

P503. Miten uusi työntekijä perehdytetään tehtäviinsä ja yrityksen toimintaan?

Auditoinnin tulos: Täyttää vaatimukset

Uudet työntekijät täyttävät perehdytyskortin yhdessä perehdyttäjän kanssa, jonka lisäksi järjestetään kaikille uusille työntekijöille yhteinen "Tervetuloa taloon"-perehdytys. Näiden lisäksi järjestetään erillisiä tehtäväkohtaisia perehdytyksiä ja muu syventävän osaamisen perehdytys suoritetaan yhteistyössä esimiehen ja alaisen välillä. (Yritys X:n rekrytointipäällikkö 2011.) Yritys X:ssä käytössä olevat perehdytysmenetelmät ja toimintamallit täyttävät KATAKRI:n korkean tason vaatimukset.

P504. Miten tietoturvakoulutus on yrityksessä järjestetty?

Lisäkysymys: Kuinka usein ja miten osaamista päivitetään?

Auditoinnin tulos: Täyttää vaatimukset

Tietoturvaluksuskoulutus on sisällytetty Yritys X:ssä muiden turvallisuuskoulutusten yhteyteen, joiden lisäksi tarvittavia tietoturvaluksisuuden lisäkoulutuksia järjestetään esimerkiksi projektikohtaisissa turvallisuuskoulutuksissa. Tämän lisäksi yrityksessä on laadittu monia tietoturvaluksisuusohjeita sekä käytänteitä, jotka ovat kaikkien saatavilla. (Yritys X:n turvallisuusjohtaja 2011.) Tietoturvaluksuskoulutuksen järjestäminen on Yritys X:ssä riittävää KATAKRI:n korkean tason vaatimusten mukaisesti.

P505. Miten prosessikuvaukset on toteutettu valtuuttamisesta ja pääsyoikeuksien antamisesta tietoon ja tiloihin?

Auditoinnin tulos: Täyttää vaatimukset

Valtuuttaminen ja pääsyoikeuksien antaminen on kuvattu ja ohjeistettu Yritys X:ssä erittäin tarkkaan. Aina ensin tarvitaan asiakkaan hyväksyntä, jonka jälkeen asia siirtyy Yritys X:n käsiteltävän osa-alueen palvelujohtajalle, jota kautta se siirtyy lopullisen hyväksynnän antajaan eli Yritys X:n turvallisuusjohtajalle. Yritys X täyttää auditointikysymyksen korkean tason vaatimukset.

4.1.6 Toimenpiteet työsuhteen aikana, osa-alue P600

P601. Miten sijaisuusjärjestelyihin ja avainhenkilöihin liittyvät ohjeistukset (VAP-varaukset) on järjestetty?

Auditoinnin tulos: Täyttää vaatimukset

Yritys X:ssä on määritelty kaikille tärkeissä tehtävissä oleville avainhenkilöille aina sijaiset, joille on määritelty vielä lisäksi omat sijaisen sijaiset (Yritys X:n rekrytointipäällikkö 2011). Käytäntö täyttää KATAKRI:n korkean tason vaatimukset.

P602. Miten yrityksessä on huolehdittu työtyytyväisyyden ja työmotivaation ylläpitämisestä?
Lisäkysymys: Kannustetaanko täydennyskoulutukseen osallistumista ja osaamisen kehittämistä?

Auditoinnin tulos: Täyttää vaatimukset

Yritys X:ssä tutkitaan työtyytyväisyyttä ja työssä jaksamista yrityksen sisäisellä vuosittaisella henkilöstötutkimuksella. Lisäksi esimiehen kanssa käytävillä kehityskeskusteluilla pyritään arvioida henkilön motivaatiota ja jaksamista. Yrityksen sisäisesti tarjotaan myös mahdollisuuksia hakea uusia tehtäviä, kouluttautua sekä osallistua erilaisiin yrityksen järjestämiin vapaa-ajan aktiviteetteihin. Yritys X:ssä huolehditaan erittäin kattavasti työtyytyväisyydestä ja työviihtyvyydestä sekä sitä pyritään jatkuvasti tutkimaan yrityksen sisäisesti entistä tehokkaammin. (Yritys X:n henkilöstöpäällikkö; Yritys X:n rekrytointipäällikkö 2011.) Yritys X täyttää auditointikysymyksen korkean tason vaatimukset.

P603. Miten työssä jaksamisen ja työkyvyn seuranta on järjestetty?

Auditoinnin tulos: Täyttää vaatimukset

Seuranta on pääsääntöisesti Yritys X:n henkilöstöpäällikön (2011) mukaan työntekijän lähimmän esimiehen vastuulla. Seuranta toteutetaan kehityskeskusteluiden ja yleisesti alaisten seurannan kautta. Yrityksessä on käytössä niin sanottu "varhaisen tuen ja varhaisen puuttumi-

sen" -toimintamalli, jolla pyritään tunnistamaan mahdolliset ongelmat jo hyvissä ajoin ja ohjaamaan sitä kautta henkilö oikeaan hoitoon. Seurannan tehostamiseksi yrityksellä on käytössä paljon erilaisia mittareita. (Yritys X:n henkilöstöpäällikkö; Yritys X:n rekrytointipäällikkö 2011.) Yritys X täyttää auditointikysymyksen korkean tason vaatimukset.

P604. Miten toimitaan kun työntekijän toiminta muuttuu ilman havaittavaa syytä huolestuttavasti? Kenellä on toimintavastuu?

Auditoinnin tulos: Täyttää vaatimukset

Pääsääntöisesti vastuu on lähimmällä esimiehellä, joka voi tarvittaessa konsultoida asiasta oman liiketoimintayksikkönsä henkilöstöpäällikön kautta. Havainnointivastuu on kuitenkin itse esimiehellä ja itse havainnointi tapahtuu usein hyvien työsuhteiden sekä väljen kautta alaisiinsa. (Yritys X:n henkilöstöpäällikkö 2011.) Yritys X täyttää auditointikysymyksen korkean tason vaatimukset.

P605. Löytyykö organisaatiosta menettelyohje työsuhteen päättämisestä?

Auditoinnin tulos: Täyttää vaatimukset

Yritys X:ssä on laadittu kaikkien esimiesten käytössä oleva yleinen toimintamalli ja kaavio työsuhteen päättämiseen liittyvistä käytänteistä, jonka lisäksi esimies voi tarvittaessa konsultoida asiasta liiketoimintayksikkönsä henkilöstöpäälliköltä. Toimintamallikaavio on yleisesti kaikkien esimiesten luettavissa. (Yritys X:n henkilöstöpäällikkö 2011.) Yritys X täyttää auditointikysymyksen korkean tason vaatimukset.

P606. Miten vierailukäytäntö on järjestetty?

Auditoinnin tulos: Täyttää vaatimukset

Vierailukäytänteet käsitellään jokaisen työntekijän osalta yleisissä turvallisuuskoulutuksissa sekä erillisissä projektikohtaisissa turvallisuuskoulutuksissa. Lisäksi käytänteisiin liittyen on saatavilla ohjeistusmateriaaleja. (Yritys X:n turvallisuusjohtaja 2011.) Yritys X täyttää auditointikysymyksen korkean tason vaatimukset.

4.2 Fyysinen turvallisuus

Fyysisen turvallisuuden osion auditoinnissa Yritys X:lle valittiin auditoitavaksi kohteeksi yrityksen toisen pääkonttorin yksi projektityöskentelytiloista. KATAKRI:n fyysisen turvallisuuden osion auditointikriteeristö mahdollistaa itsessään ainoastaan yhden tilan auditoinnin kerrallaan. Siksi sitä ei voi soveltaa esimerkiksi useampaan tilaan tai kiinteistöön kerrallaan, vaan jokainen tila tulee auditoida erikseen omina kokonaisuuksinaan. Yritys X:llä on toimitiloja

ympäri Suomea, joten kyseisen työn resurssien ja mahdollisuuksien mukaan auditoitiin ainoastaan yksi tila. Auditointi toteutettiin korotetun tason (III-taso) vaatimusten mukaisesti, jotka koettiin riittäviksi suhteessa tilan puitteiden puolesta vaadittavan suojaustason varmistamiseksi. Fyysisen turvallisuuden osion auditointi toteutettiin käytännössä strukturoidun haastattelumallin sekä auditoidijan havainnoinnin kautta. Auditoinnissa haastateltiin Yritys X:n turvallisuusjohtajaa, joka myös esitteli auditoitavat tilat sekä niiden puitteet. Osion auditoinnissa hyödynnettiin huomattavasti enemmän havainnointia verrattuna henkilöstöturvallisuuden osion auditointiin, johtuen auditointikysymysten luonteesta sekä niiden asettamista vaatimuksista. Osion auditointikysymykset painottuvat erityisesti laitteilla sekä rakenteilla suojaamiseen sekä niiden laatuun, joiden tarkastaminen on auditointiprosessissa auditoidijan vastuulla. Tarkastaminen toteutettiin tässä auditointiprosessissa suorittamalla auditointi itse auditoiduissa tiloissa ja tutustumalla käytännössä tilojen puitteisiin.

4.2.1 Alueen turvallisuus, osa-alue F100

F101. Onko pysäköinnissä tarpeellista huomioida suojautuminen lähialueelta toteutettavalta elektroniselta tiedustelulta?

Auditoinnin tulos: Ei oleellinen

Auditointikysymyksessä ei ole esitetty erillisiä vaatimuksia korotetun turvallisuustason täyttämiseksi, joten kysymys ei ole auditoinnin kannalta oleellinen.

F102. Onko lastaus- ja purkualueella tarpeellista huomioida suojautuminen lähialueelta toteutettavalta elektroniselta tiedustelulta?

Auditoinnin tulos: Ei oleellinen

Auditointikysymyksessä ei ole esitetty erillisiä vaatimuksia korotetun turvallisuustason täyttämiseksi, joten kysymys ei ole auditoinnin kannalta oleellinen.

F103. Onko tarpeellista rajoittaa kiinteistön alueella liikkumista aidoilla, porteilla ja ajosteillä?

Auditoinnin tulos: Täyttää osittain vaatimukset

Yritys X täyttää kyseisen auditointikysymyksen vaatimukset ainoastaan osittain. Vaatimuksena on, että kaikkia kiinteistön alueelle pääseviä ajoneuvoja ja henkilöitä pystytään kontrolloimaan. Koska kiinteistön alue ei ole täysin aidattu ja suojattu porteilla, pystyvät ulkopuoliset liikkumaan alueella vapaasti. Koko kiinteistön alueella liikkumisen kontrollointi ei ole kuitenkaan täysin tarpeellisesta yrityksen suojaustarpeita ajatellen. Lisäksi alueella on tallentava videovalvonta sekä ympärivuorokautinen vartiointi, jotka koetaan riittäviksi suojaustoimiksi

yrittäjien kannalta. Koko kiinteistön aitauksella yritys pystyisi kuitenkin pienentämään esimerkiksi ilkeiden riskien aluetta.

F104. Pystytäänkö videovalvonnalla seuraamaan alueella liikkumista?

Auditoinnin tulos: Täyttää vaatimukset

Auditoitavien tilojen kiinteistön alueella on käytössä tallentava videovalvonta, joka täyttää tavoitellun korotetun turvallisuustason vaatimukset.

4.2.2 Rakenteellinen turvallisuus, osa-alue F200

F201. Mitä materiaalia tilan seinät, katto ja lattia ovat?

Auditoinnin tulos: Täyttää vaatimukset

Tilan katto, lattia ja seinät ovat materiaaliltaan betonia ja täyttävät luokitukseltaan korotetun tason turvallisuusvaatimukset.

F202. Onko tilassa (tiloissa) alle 4 metrin korkeudessa ikkunoita?

Auditoinnin tulos: Täyttää vaatimukset

Tilan ikkunat eivät ole murtosuojalasista valmistettuja, mutta sijaitsevat noin kahdeksan metrin korkeudessa. Sijainti ylittää vaaditun neljän metrin korkeuden minimirajan maasta ja tila täyttää täten korkean tason mukaiset turvallisuusvaatimukset.

F203. Onko tilassa (tiloissa) kattoikkunoita?

Auditoinnin tulos: Ei oleellinen

Tilassa ei ole kattoikkunoita eikä tilalle ole kysymyksen osalta tällöin vaatimuksia, joten kysymys ei ole oleellinen auditoinnin kannalta

F204. Onko tilan kuoreissa muita aukkoja, joita voitaisiin käyttää tunkeutumiseen?

Auditoinnin tulos: Täyttää vaatimukset

Tilassa ei ole muita tunkeutumissuojaamattomia aukkoja, joita voitaisiin hyödyntää tunkeutumiseen. Lisäksi ilmastointikanavan aukot on suojattu metalliristikoilla.

F205. Minkälaiset ovat tilaan johtavat ovet?

Auditoinnin tulos: Täyttää vaatimukset

Tilaan johtaa kaksi ovea, jotka kummatkin täyttävät korotetun tason mukaiset SFS EN 1627 3-murtokestoluokan vaatimukset.

F206. Onko tilassa suuria, esim. halliovia?

Auditoinnin tulos: Ei oleellinen

Tilaan ei johda suuria hallinovia, eikä auditoinnissa ole asetettu kysymyksen osalta tilalle muita vaatimuksia. Kysymys ei ole oleellinen auditoinnin kannalta.

F207. Miten hyvin ääni liikkuu naapuritiloihin?

Auditoinnin tulos: Täyttää vaatimukset

Tilat on äänieristetty aina seiniä, ikkunoiden ja ovien karmeja, ilmastointikanavia ja kaapelointeja myöten, eikä naapuritiloihin täten välity selkeitä ääniä. Myös ilmastointikanaviin on valmistettu ääniloukut. (Yritys X:n turvallisuusjohtaja 2011.) Äänieristykset ovat riittäviä suhteessa tavoitellun turvallisuustason vaatimuksiin.

F208. Onko tilassa tiedon säilyttämistä varten kassakaappi tai holvi?

Auditoinnin tulos: Täyttää vaatimukset

Tilassa on kassakaappi, joka on Euro II SFS-EN 1143-1 standardin mukainen ja täyttää täten turvallisuustason vaatimukset.

F209. Miten pääsyoikeudet on hallinnoitu?

Auditoinnin tulos: Täyttää vaatimukset

Tila on erillään muun kiinteistön kulunvalvontajärjestelmästä ja sen pääsyoikeudet myöntää ainoastaan Yritys X:n turvallisuusjohtaja (Yritys X:n turvallisuusjohtaja 2011). Menettelytapa on korotetun turvallisuustason vaatimusten mukainen.

F210. Minkälainen tilan lukitus on?

Auditoinnin tulos: Täyttää vaatimukset

Tilan ovissa on käytössä korotetun tason vaatimuksen mukaiset lukot sekä turvalukot, jotka on eriytetty muusta kiinteistösarjasta ja täyttävät korotetun turvallisuustason luokkavaatimukset ja standardit.

F211. Miten (mekaanisten) avainten hallinta on järjestetty?

Auditoinnin tulos: Täyttää vaatimukset

Tilan avaimia säilytetään fyysisesti eri tiloissa omassa kassakaapissaan, eikä niiden yhteydessä ole tietoa mihin tilaan niillä pääsee. Lisäksi avainten teettämisestä sekä hallinnoinnista vastaa määrätty Yritys X:n yritysturvallisuusyksikön työntekijä. (Yritys X:n turvallisuusjohtaja 2011.) Toimintatavat ja käytänteet ovat vaaditun korotetun turvallisuustason mukaisia.

F212. Kenellä suojattavaan tilaan on avaimia?

Auditoinnin tulos: Täyttää vaatimukset

Avaimia ei jaeta kenellekään normaalitilanteissa, vaan tiloihin myönnetään ainoastaan kulkuoikeuksia. Kulkuoikeuksien saaneista henkilöistä on olemassa jatkuvasti päivitetty rekisteri. Avaimet säilytetään erillisissä tiloissa lukitussa kassakaapissa, eikä avaimien yhteydessä ole tietoa niillä päästävään tilaan. (Yritys X:n turvallisuusjohtaja 2011.) Yritys X täyttää auditointikysymyksen korotetun turvallisuustason vaatimukset.

F213. Mihin tiloihin yleisavaimella pääsee?

Auditoinnin tulos: Täyttää vaatimukset

Kiinteistön yleisavaimilla ei pääse auditoitavaan tilaan, joka täten täyttää tason turvallisuusvaatimukset.

F214. Onko vartiointi- ja kiinteistöhoitohenkilöstölle jaettu avaimia suojattuun tilaan?

Auditoinnin tulos: Täyttää osittain vaatimukset

Yritys X täyttää tavoitellun turvallisuustason vaatimukset kyseisen auditoitavan toimintatavan osalta ainoastaan osittain, sillä kiinteistön vartiointi- ja kiinteistöhoitohenkilöstölle ei ole jaettu avaimia auditoitavaan tilaan (Yritys X:n turvallisuusjohtaja 2011). Vaatimusten mukaisesti henkilöstölle jaetut avaimet tulisi olla sinetöityinä ja käytettäväksi ainoastaan poikkeusoloissa (Kansallinen turvallisuusauditointikriteeristö 2009). Yritys X:n toimintatapa saattaa aiheuttaa vaaraa esimerkiksi mahdollisen tulipalon tai muun hätätilanteen yllättäessä tiloissa, etenkin esimerkiksi toimistoajan ulkopuolella, kun avaimen nopea saanti on lähes mahdotonta. Toisaalta taas tiloihin luvattoman tunkeutumisen riski on pienempi kyseisen toimintatavan kautta. Auditointikysymyksen tuloksia arvioidaan tarkemmin luvussa 6.2.2, arvioiden ratkaisun toimivuutta sekä muita mahdollisia käytänteitä avainhallinnan toteuttamiseksi kyseisen asian suhteen.

F215. Miten tilan huoltotoimenpiteet on ohjeistettu tapahtuvaksi?

Auditoinnin tulos: Ei oleellinen

Tilojen huolto- ja siivoustoimenpiteet suoritetaan valvotusti ja ainoastaan ennalta sovittuina aikoina (Yritys X:n turvallisuusjohtaja 2011). Auditointikysymykselle ei ole kuitenkaan asetettu vaatimuksia korotetun turvallisuustason osalta, joten kysymys ei ole oleellinen itse auditointiprosessissa.

4.2.3 Turvallisuustekniset järjestelmät, osa-alue F300

F301. Onko tilassa rikosilmoitinjärjestelmä?

Auditoinnin tulos: Täyttää vaatimukset

Tiloissa on toiminnassa oleva korotetun tason vaatimusten mukainen 3-luokan rikosilmoitinlaittejärjestelmä, joka kattaa koko tilan ja sen ikkunat sekä ovet (Yritys X:n turvallisuusjohtaja 2011).

F302. Onko tilassa kulunvalvontajärjestelmää?

Auditoinnin tulos: Täyttää vaatimukset

Tilassa on käytössä kulunvalvontajärjestelmä, joka täyttää korotetun turvallisuustason vaatimukset, ja jonka avulla tilaan kulku voidaan myöhemmin todentaa (Yritys X:n turvallisuusjohtaja 2011).

F303. Onko tilassa kameravalvontajärjestelmä?

Auditoinnin tulos: Ei oleellinen

Tilassa, kiinteistössä ja kiinteistön alueella on kameravalvontajärjestelmä, mutta kameravalvonnalle ei ole asetettu erityisiä vaatimuksia tavoitellun turvallisuustason osalta. Se on ainoastaan niin sanottu lisähyöty turvallisuustason mukaan.

F304. Onko palvelintilassa kameravalvontajärjestelmä?

Auditoinnin tulos: Ei oleellinen

Yritys X:n palvelintilat ovat erillään auditoitavasta tilasta, eikä niiden valvonnalle ole asetettu vaatimuksia tavoiteltavan turvallisuustason osalta.

F305. Onko rikosilmoitinjärjestelmä toimintakunnossa?

Auditoinnin tulos: Täyttää vaatimukset

Tilan rikosilmoitinjärjestelmä on korotetun turvallisuustason vaatimusten mukaisessa toimintakunnossa ja se testataan vaatimusten mukaisesti vähintään kerran kuukaudessa (Yritys X:n turvallisuusjohtaja 2011).

F306. Miten kulunvalvontajärjestelmän hallinnointi on järjestetty?

Auditoinnin tulos: Ei oleellinen

Kulunvalvonnan ja kulunvalvontajärjestelmän hallinnointi on kuvattu jo luvussa 4.2.2. Tämä auditointikysymys ei kuitenkaan ole oleellinen, sillä sen osalta ei ole asetettu erityisiä vaatimuksia korotetun turvallisuustason täyttämiseksi.

F307. Miten rikosilmoitinjärjestelmän hallinnointi on järjestetty?

Auditoinnin tulos: Ei oleellinen

Kyseisen auditointikysymyksen osalta ei ole esitetty erityisiä turvallisuusvaatimuksia korotetun turvallisuustason täyttämiseksi.

F308. Miten LVI-automaation hallinta on järjestetty?

Auditoinnin tulos: Ei oleellinen

Kyseisen auditointikysymyksen osalta ei ole esitetty erityisiä turvallisuusvaatimuksia korotetun turvallisuustason täyttämiseksi.

5 Johtopäätökset

Tässä luvussa esitetään Yritys X:lle johtopäätöksiä sekä erilaisia toimenpide-ehdotuksia esiauditoinnista saatujen tulosten perusteella. Esiauditoinnin tulosten arviointi ei yksistään riitä, vaan havaituille puutteille tulee ideoida ja ehdottaa mahdollisia kehittämiskäytännöksiä niiden korjaamiseksi. Osion tarkoituksena on myös ideoida mahdollisia työn jälkeisiä jatkotoimia ja -toimenpiteitä sekä yleisesti asioiden kehittämiseksi että mahdollisten riskitekijöiden poistamiseksi. Laaditut johtopäätökset perustuvat luvussa 4 käsiteltyihin esiauditoinnista saatuihin tuloksiin sekä KATAKRI:n asettamiin vaatimuksiin tavoiteltavien turvallisuuden tasojen osalta. Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset on laadittu erikseen henkilöstöturvallisuuden ja fyysisen turvallisuuden osioiden osalta, jotka on kumpikin jaoteltu auditoituihin omiin pienempiin osakokonaisuuksiinsa. Koko työn lopullisena tarkoituksena on auditoitavien toiminto-

jen ja kohteiden kehittäminen, joten johtopäätösten ja toimenpide-ehdotusten laatiminen on tärkeä ja antoisa osa koko työtä.

Johtopäätökset sekä toimenpide-ehdotukset käsitellään lyhyesti sekä ainoastaan niiden auditointikysymysten ja vaatimusten osalta, joille koetaan olevan tarvetta. Kaikkien auditointikysymysten osalta saadut tulokset, jotka eivät täyttäneet vaadittuja turvallisuustasoja tai, joiden osalta nousi muuta huomioitavaa tai ehdotuksia prosessin tai toiminnon lisäkehittämiseksi ja tehostamiseksi, käsitellään tässä luvussa tarkemmin. Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset ovat ainoastaan mahdollisuuksia sekä ideoita toimintojen tai prosessien kehittämiseksi, jotka pohjautuvat lähinnä auditoijan kokemuksiin ja näkemyksiin auditointiprosessin pohjalta. Johtopäätöksiä ja toimenpide-ehdotuksia tulisi käydä läpi KATAKRI:n kautta, eli samanaikaisesti seurata käsiteltävien auditointikysymysten vaatimuksia sekä laadittuja kommentteja.

5.1 Auditoinnin tulokset

Auditoinnin tulokset arvioidaan niille asetettujen turvallisuustasojen vaatimusten täyttämisen näkökulmasta sekä niiden pohjalta laaditaan johtopäätöksiä ja toimenpide-ehdotuksia. Tulokset arvioidaan erikseen henkilöstöturvallisuuden ja fyysisen turvallisuuden osioiden osalta. Molemmat osiot on lisäksi jaettu omiin pienempiin osa-alueisiinsa, joiden osalta valittiin ainoastaan tietyt käsiteltävät auditointikysymykset. Arviointi suoritettiin ainoastaan niiden auditointikysymysten osalta, jotka eivät täyttäneet vaatimuksia, eivät soveltuneet auditointiin, eivät olleet oleellisia auditoinnin kannalta tai muuten herättivät erityisiä huomioitavia asioita. Luvun tarkoituksena on ainoastaan antaa johtopäätöksiä auditoinnin lopputuloksista ja turvallisuustasojen vaatimusten täyttämisestä. Lisäksi luvussa on esitelty erilaisia toimenpide-ehdotuksia auditoinnin tuloksista havaittujen puutteiden korjaamiseksi.

5.1.1 Henkilöstöturvallisuus

Henkilöstöturvallisuuden osion auditointi sujui kokonaisuudessaan erittäin hyvin, vaikka itse auditointikriteeristön kanssa ilmeni joitakin sovellettavuusongelmia. Auditointi toteutettiin koko Yritys X:n organisaation laajuisesti, jonka koettiin hyödyttävän Yritys X:ä eniten suhteessa auditoinnin ja koko työn tavoitteisiin. Täten KATAKRI:n henkilöstöturvallisuuden osion auditointia jouduttiin hieman soveltamaan ja sivuuttamaan osan yksittäisiä toimintoja käsittelevistä auditointikysymyksistä ja niiden vaatimuksista. Kokonaisuudessaan auditoinnin tulokset olivat Yritys X:n kannalta erittäin hyviä ja yritys täytti osion auditointikysymykset ja niiden vaatimukset korkean tason mukaisesti lähes kokonaan. Ainoastaan yhden auditointikysymyksen kohdalta vaatimusten täyttäminen analysoitiin puutteelliseksi sekä yhden osittain vaatimukset täyttäväksi. Lisäksi kolme auditointikysymystä sekä niiden asettamat vaatimukset jouduttiin sivuuttamaan, sillä niitä ei ollut mahdollista modifioida koko yrityksen laajuiseen audi-

tointiin, vaan niissä käsiteltiin henkilöstöturvallisuuden osion auditointia yksittäisten esimerkkien tarkastelun kautta. Kyseisen osion laaditut johtopäätökset käydään läpi osa-alueittain käsitellen lyhyesti ainoastaan esille nousseet puutteet sekä muuta huomioita herättäneet auditoinnin osa-alueet.

Tekninen kriteeristö, osa-alue P100

Teknisen kriteeristön osa-alueen auditointiin jouduttiin itse auditointikysymyksiä muokkamaan koko Yritys X:n organisaation ja toiminnan kattaviksi. Osa-alueen auditointikysymyksissä tarkastellaan henkilöstöturvallisuuden vaatimuksia jonkin tietyn yksittäisen hankkeen tai projektin kautta, kun koko henkilöstöturvallisuuden osion auditoinnin tarkoituksena oli tarkastella auditoitavia toimintoja, prosesseja ja käytänteitä yleisellä tasolla koko yrityksen kattavasti.

Lisäksi osa-alueen kaikkia turvallisuusvaatimuksia ei täytetty täysin korkean vaatimusten mukaisesti. Auditointikysymyksen (P103.) vaatimukset täytettiin ainoastaan osittain, sillä Yritys X:ssä toteutettavissa hankkeissa ja projekteissa ei yhtenäisesti ohjasteta käyttämään hankkeen omaa erillistä vierailijaluetteloa. Yrityksen kiinteistöjen tiloista vierailevista henkilöistä jää tiedot ylös kiinteistön vierailijalistaan, mutta hankkeiden osalta ei laadita omaa vierailijaluetteloa (Yritys X:n turvallisuusjohtaja 2011). Auditointiin pohjautuvan kokemuksen perusteella voidaan todeta, että hankekohtaisella vierailijalistalla saataisiin helposti pidettyä kirjaa ketkä hankkeen ulkopuoliset henkilöt ovat vierailleet jossain hankkeen vaiheessa, missä tiloissa, milloin ja kenen seurassa. Muissa tiloissa vierailut eivät kirjaudu tällä hetkellä lainkaan kirjallisesti ylös, eikä kyseisistä vierailijoista tällöin jää Yritys X:lle mitään dokumentoitua tietoa.

Riittävän osaamisen varmistaminen, osa-alue P200

Kyseisen osa-alueen osalta ainoastaan yhden auditointikysymyksen asettamat korkean tason vaatimukset jäivät täyttymättä. Yritys X:n käytänteet ja toimintamallit eivät täyttäneet auditointikysymyksen (P202.) asettamia vaatimuksia ja turvallisuustavoitteita. Tässä auditoinnissa sekä Yritys X:n ohjeistetut toimintamallit ja menettelyt että käytännön toteutus todettiin riittämättömiksi. Menettelyiden ja toimintatapojen tehostamiseksi ja KATAKRI:n korkean tason vaatimusten täyttämiseksi tulisi yrityksen laajentaa kantaansa tietojen oikeellisuuden tarkistamisen suhteen esimerkiksi kaikkien toimihenkilö- ja esimiestason virkojen osalta. Väärin henkilötietojen ja referenssien luovuttaminen on tänä päivänä erittäin yleistä ja siihen tulisi täten varautua (KANSALLINEN TURVALLISUUSAUDITOINTIKRITEERISTÖ 2009).

Henkilön muu soveltuvuus tehtävään, osa-alue P300

Osa-alueen kaikki auditointikysymysten asettamat korkean tason vaatimukset täytettiin, eikä osa-alueen auditointiprosessissa ollut mitään erityistä huomioitavaa.

Rekrytointipäätöksen jälkeiset toimet, osa-alue P400

Rekrytointipäätöksen jälkeisiä toimia koskevan kyseisen osa-alueen auditointikysymyksistä ja niiden asettamista vaatimuksista jouduttiin sivuuttamaan kolme kohtaa. Kaikki edellä mainitut kysymykset sekä niiden vaatimukset tarkastelivat osa-aluetta liian kapeasta näkökulmasta, keskittyen kohdan auditointiin ainoastaan yhden valittavan esimerkkitapauksen kautta. Kysymyksiä ei voinut soveltaa tai modifioida Yritys X:n tavoitteisiin sopivaksi muuttamatta niille asetettujen turvallisuusvaatimusten luonnetta ja tarkoitusta. Näin ollen kohdat sivuutettiin ja poistettiin kyseisen työn osion auditointiprosessista. Muiden osa-alueen auditointikysymysten ja niille asetettujen korkean tason vaatimusten osalta Yritys X täytti vaatimukset.

Toimenpiteet työsuhteen solmimisen yhteydessä, osa-alue P500

Osa-alueen kaikki auditointikysymysten asettamat korkean tason vaatimukset täytettiin, eikä osa-alueen auditointiprosessissa ollut mitään erityistä huomioitavaa.

Toimenpiteet työsuhteen aikana, osa-alue P600

Osa-alueen kaikki auditointikysymysten asettamat korkean tason vaatimukset täytettiin, eikä osa-alueen auditointiprosessissa ollut mitään erityistä huomioitavaa.

5.1.2 Fyysinen turvallisuus

Fyysisen turvallisuuden osion esiauditointi sujui odotusten mukaisesti ja auditointiin valitun tilan (EP1-1 projektityöskentelytila) puitteet vastasivat KATAKRI:n korotetun tason (III-taso) turvallisuusvaatimuksia lähes täydellisesti. Auditoinnin tulosten analysoinnissa erityistä huomiota herättäneet kohdat on käsitelty erikseen alla. Korotetun tason vaatimukset täytettiin täysin yhtä poikkeamaa lukuun ottamatta, joka täytti vaatimukset ainoastaan osittain ja on hieman tulkinnanvarainen itse KATAKRI:n vaatimustenkin osalta. Tilan auditoinnin osalta monet auditointikysymykset eivät myöskään olleet oleellisia, sillä tavoiteltavalle korotetulle tasolle ei ollut asetettu vaatimuksia ja osalla kysymyksistä ei katsottu myöskään olevan merkitystä Yritys X:n ja auditoitavan tilan suojaamisen kannalta. Korotettu taso oli kuitenkin täysin riittävä taso tilan suojaustarpeisiin nähden, vaikka paikoittain tilan puitteet ja Yritys X:n toimintatavat täyttivät myös korkean tason (II-taso) vaatimukset. Korkean tason vaatimuksia on kuitenkin hyvin vaikeaa täyttää täysin auditoitavan tilan osalta, sillä silloin myös kiinteistön sijainti sekä rakenteelliset puitteet tulevat vastaan.

Alueen turvallisuus, osa-alue F100

Alueen turvallisuuden osa-alueen osalta ainoastaan yksi auditointikysymys oli oleellinen tavoiteltavan turvallisuustason vaatimusten sekä auditoitavan tilan suojaamisen kannalta. Muut auditointikysymykset eivät asettaneet vaatimuksia korotetun turvallisuustason täyttämiseksi sekä lisäksi F103. kysymys koettiin tulkinvaraiseksi suhteessa sen sovellettavuuteen ja vaatimukseen. Kysymyksen muotoilu antaa ymmärtää, että itse auditoija sekä auditoitava organisaatio saisivat päättää kysymyksen oleellisuuden sekä vaatimusten tarpeellisuuden, mutta tavoiteltavalla turvallisuustasolla on kuitenkin tarkat vaatimuksensa. Tapauksessa kuitenkin koettiin alueen turvallisuuden olevan riittävä sellaisenaan, eikä koko kiinteistön aitausta katsottu tarpeelliseksi tässä tapauksessa, sillä muut suojaamismenetelmät sekä riittävä kiinteistön alueen valvonta ja vartiointi takaavat riittävän suojautumisen auditoitavan tilan turvallisuuden näkökulmasta.

Rakenteellinen turvallisuus, osa-alue F200

Rakenteellisen turvallisuuden osa-alueen auditoinnissa nousi esille erityisesti yksi auditointikysymys, joka jätti tulkinvaraa sekä KATAKRI:n kriteeristön osalta. F214. auditointikysymyksen vaatimukset jättävät arvuuteltavan soveltamisvaran auditoijan kannalta, sillä vaatimuksissa kuvataan, että vartiointi- ja kiinteistöhuoltohenkilökunnalla tulisi olla käytössään sinetöidyt mekaaniset avaimet mahdollisten poikkeus- ja vaaratilanteiden varalta (KATAKRI 200). Tulkinvaran aiheuttaa KATAKRI:n (2009) näkökulma tiedon suojaamisen ja sitä kautta tilaan luvattoman pääsyn riskin minimoimisen tärkeydestä verrattuna mahdollisten ongelma- ja vaaratilanteiden varautumisen tärkeydestä. Kuitenkin esimerkiksi Leppänen (2006, 358) toteaa, että kyseisen turvallisuustason avaimia ei saisi esimerkiksi viedä pois kiinteistön tiloista lainkaan sekä itse avaimia tulisi jakaa erittäin vähän, jos ollenkaan. Avainten tulisi lisäksi olla lukittuina kiinteistön tiloissa erillisessä avainkaapissa, johon tulisi yhdistää sen suojaamiseksi rikosilmoitin-, kulunvalvonta- ja kameravalvontajärjestelmä (Leppänen 2006, 358). Asiassa on myös aina olemassa se riski, että tilassa sattuu tulipalo toimistotyöajan ulkopuolella, jolloin esimerkiksi vartiointihenkilökunnan tulisi päästä tilaan suorittamaan alkusammutusta tuhojen minimoimiseksi, mutta ilman kulkuoikeuksia tai kiinteää avainta he eivät sinne pääse. Niin sanottuna varautumismenetelmänä kyseisten ongelmien varalle tulisi kiinteistössä sijaita esimerkiksi erillinen avainkaappi, jossa auditoitavan tilan sinetöityä avainta säilytettäisiin. Avainkaappiin pääsy tulisi rajoittaa vain tiettyihin henkilöihin sekä mahdollistaa siihen pääsy myös kiinteistön vartijan osalta toimistoaajan ulkopuolella tapahtuvia mahdollisia poikkeustilanteita varten. (Leppänen 2006, 357-358.) Muut auditointikysymykset täyttivät tavoitellun korotetun tason vaatimukset sekä kolme osa-alueen auditointikysymystä eivät olleet oleellisia korotetun tason vaatimusten osalta.

Turvallisuustekniset järjestelmät, osa-alue F300

Turvallisuustekniset järjestelmät osa-alueen auditoinnin osalta ainoastaan kolmessa auditointikysymyksessä oli asetettu vaatimuksia korotetun tason täyttämiseksi, joiden kaikkien vaatimukset täytettiin. Yritys X:llä olisi ollut mahdollisuus täyttää myös kaikki korkean tason vaatimukset monen osa-alueen auditointikysymysten osalta, mutta tässä työssä keskityttiin ainoastaan korotetun tason vaatimusten täyttämiseen yhtenäisen linjan säilyttämiseksi kohteen auditointiprosessissa.

5.2 KATAKRI:n soveltuvuus Yritys X:n tarpeisiin

KATAKRI on suunniteltu sovellettavaksi aina pk-yrityksistä suuryrityksiin sekä muihin organisaatioihin ja viranomaistahoihin. KATAKRI:ssa on lisäksi määritelty tarkasti jokaisen tason turvallisuusvaatimukset, joista ainoastaan lähtötason suositukset ovat sovellettavissa. KATAKRI:n lähtötason suositukset ovat nimensä mukaisesti ainoastaan suosituksia, joiden tarkoituksena on antaa yrityksille hyviä toimintatapoja niiden sisäisen turvallisuustoiminnan kehittämiseksi. Turvallisuustasojen vaatimukset eivät siis ole suosituksia vaan yrityksen tulee täyttää ne tavoiteltavan vaatimustason mukaisesti. KATAKRI:n yleinen sovellettavuus moniin erilaisiin organisaatioihin luo myös ongelman sen tuoman hyödyn ja käytettävyyden osalta, sillä kaikki auditointikysymykset eivät välttämättä sovellu kaikille organisaatioille. Tästä seuraa myös suuri haaste auditoiljalle itse kriteeristön soveltamisesta, eli voiko kokonaista turvallisuusosion auditointia hyväksyä, mikäli kaikkien osa-alueiden vaatimukset eivät täyty halutun turvallisuustason mukaisesti? Seuraava haaste muodostuu liittyen auditoilijan rooliin, velvollisuuksiin, vastuihin sekä oikeuksiin, joista ei tällä hetkellä ole olemassa virallista linjaa, sillä myöskään virallista auditoilijan koulutusta ei ole vielä olemassa. (Kesäläinen 2011; Pisto 2011.) Auditoilijan oikeudet, velvollisuudet ja vastuut ovat erittäin tärkeä kokonaisuus KATAKRI auditoinnin toteuttamisessa, sillä itse kriteeristö jättää hyvin paljon tulkinnan varaa. Auditoilijan oikeudet, velvollisuudet ja vastuut tullaan Kesäläisen (2011) mukaan selvittämään virallisen KATAKRI auditoinnin koulutuksen alkaessa, mutta tässä työssä tehty esiauditointi toteutettiin soveltaen ja tulkiten auditointikriteeristöä auditoilijan sekä Yritys X:n omien näkemysten mukaisesti.

KATAKRI:n soveltuvuutta ja käytettävyyttä arvioidaan tässä työssä ainoastaan esiauditoinnin suoritetuista henkilöstöturvallisuuden ja fyysisen turvallisuuden osioiden osalta. KATAKRI:n soveltuvuutta tarkastellaan Yritys X:n näkökulmasta ja esiauditoinnista saatujen tulosten ja kokemusten pohjalta. Soveltuvuuden ja käytettävyyden arviointi auditointitulosten ja -kokemusten pohjalta antaa myös yleisellä tasolla kuvan siitä, millaisia haasteita auditointikriteeristö saattaa aiheuttaa vastaavanlaisille organisaatioille. Arvioinnin tarkoituksena on myös tulkita KATAKRI:n Yritys X:lle tarjoamia hyötyjä ja mahdollisuuksia, jotta asiaa pystytään tulkitsemaan myös muista näkökulmista. Organisaatioilla tulee olla halu kehittää toimintaansa ja suhtautua auditointiin täten mahdollisimman rakentavasti. Auditoinnin lähtökohtana tulisi

aina olla toiminnan kehittäminen ja tehostaminen, eikä ainoastaan standardin täyttäminen sen täyttämisen pakosta. Lopulliset haasteet, jotka heräävät koko auditointikriteeristön osalta liittyvät nimenomaan sen sovellettavuuteen, eli kuinka paljon kriteeristöä saa soveltaa sekä, täytyykö kaikkia auditointikysymyksiä ja kaikkia niiden asettamia vaatimuksia täyttää koko auditointiprosessin läpäisemiseksi, vaikka ne eivät soveltuisi kohdeyritykselle?

5.2.1 Henkilöstöturvallisuuden osio

Henkilöstöturvallisuuden osion esiauditointi paljasti monia erilaisia hankaluuksia sovellettavuuden ja käytettävyyden suhteen Yritys X:n näkökulmasta. Henkilöstöturvallisuuden osio ei ole kokonaisuutena yhtä yhtenäinen kuin esimerkiksi turvallisuusjohtamisen tai fyysisen turvallisuuden osiot. Osion eri osa-alueet sekä muutamat yksittäiset auditointikysymykset keskittyvät auditoinnissa jonkin tietyn toiminnon tai hankkeen arviointiin, kun taas muut osa-alueet auditoidaan koko organisaation laajuisesti. Lisäksi henkilöstöturvallisuuden osion auditointia hankaloitti joidenkin auditointikysymysten sanallinen muotoilu sekä niiden asettamat vaatimukset. Yritys X:n kannalta hankalinta osion auditoinnissa oli auditoinnin rajaaminen, sillä auditointi haluttiin toteuttaa Yritys X:lle koko organisaation laajuisesti, kun taas joidenkin osa-alueiden auditointikysymykset keskittyivät joko tiettyyn projektiin, tehtävään tai prosessiin. Koko osiosta puuttui selkeästi tietty yhtenäinen linja, jota olisi noudatettu kaikkien auditointikysymysten osalta. Siksi kriteeristöä ja sen vaatimuksia jouduttiin soveltamaan kattamaan auditointi koko organisaation laajuisesti. Kaikkien kysymysten osalta se ei kuitenkaan ollut täysin mahdollista, koska silloin auditointikysymyksillä asetetut vaatimukset eivät olisi enää olleet yhtenäisiä kysymystensä kanssa. Täten joitakin auditointikysymyksiä jouduttiin ohittamaan, sillä ne eivät olisi hyödyttäneet sellaisenaan Yritys X:n tarpeita ja haluttuja tavoitteita.

Henkilöstöturvallisuuden osion suurin soveltuvuusongelma on juuri sen käytännön hyödynnettävyys yrityksessä. Yritys X:n tapauksessa suurin tarve kriteeristön osalta olisi juurikin kokonaisvaltainen yrityksen kattava auditointiprosessi henkilöstöturvallisuuden kannalta, jolla pystyttäisiin mittaamaan yleisesti yrityksen toimintamalleja ja käytänteitä henkilöstöturvallisuuden eri prosessien osalta. Tällä hetkellä KATAKRI:n henkilöstöturvallisuuden pienemmät osa-alueet eivät ole yhtenäisiä, sillä joissain osakokonaisuuksissa ja yksittäisissä auditointikysymyksissä olisi tarkoitus auditoida ainoastaan tiettyä valittua projektia, työtehtävää tai toimintaa, eikä yhtenäisesti koko yrityksen toimintaa, toimintamalleja ja käytänteitä, joiden kokonaisvaltainen auditointi antaisi huomattavasti enemmän yritykselle.

5.2.2 Fyysisen turvallisuuden osio

Kokonaisuutena fyysisen turvallisuuden osio soveltui auditoinnista saatujen tulosten ja kokemusten pohjalta hieman helpommin ja paremmin Yritys X:lle auditoitavaksi kuin henkilöstö-

turvallisuuden osio. Fyysisen turvallisuuden osion osalta yksi suuremmista haasteista oli laajemman otannan sovellettavuuden puute kriteeristöön nähden. Osion auditoinnissa tulee valita ainoastaan yhdet tietyt auditoitavat tilat ja mahdolliset muut auditoitavat tilat tulee jokainen toteuttaa erillisissä auditointiprosesseissaan. Siksi kyseisessä työssä auditointiin ainoastaan yksi tila ja monen erillisen tilan auditointi olisi aivan liian laaja kokonaisuus työmäärältään tässä työssä. Vaikka tässä työssä toteutettu esiauditointi antaa erittäin hyvän kuvan KATAKRI auditoinnista käytännössä sekä mahdollistaa hyvin yleisellä tasolla sen sovellettavuuden ja hyödyllisyyden tutkimisen Yritys X:n kannalta, olisi kriteeristön yleishyödyllisyys sekä laajempi käytettävyys tärkeämpää. Virallista KATAKRI auditointia suunniteltaessa Yritys X:lle juuri fyysisen turvallisuuden osalta, on erittäin haastavaa arvioida mitkä tilat tulisi ja mistäkin toimipisteistä sekä millä tasolla tilat tulisi auditoida. Turvallisuustasojen valinnassa on hyvä huomioida ainakin kyseisten auditoitujen tilojen osalta, että korkean tason (II-taso) vaatimusten täyttäminen vaatii sekä tiloihin itsessään että koko kiinteistöön ja sen alueeseen rakenteellisia muutoksia, jotka muodostuisivat erittäin kalliiksi. Kun taas korotetun tason (III-taso) vaatimusten osalta monet auditointikysymykset eivät olleet oleellisia, vaikka auditoitavien tilojen puitteet olisivat täyttäneet monien kysymysten osalta jopa korkean tason vaatimukset.

Muita pienempiä soveltuvuushaasteita ilmeni esimerkiksi kysymysten tulkinnassa. Monien kysymysten kohdalta itse kysymyksen ja sen asettamien vaatimusten lopullinen tavoite jää hieman hämäräksi. Esimerkiksi tässä työssä suoritettussa osa-alueen (F200) auditointikysymyksen (F214.) auditoinnissa jäi paljon tulkinnan varaa korotetun tason mukaisesta lopullisesta oikeaoppisesta toimintamallista ja menettelystä tapauksen suhteen. Monissa kohdissa olisi kaivattu lisäselvennystä, mitä auditointikysymyksellä ja sen vaatimuksilla arvioidaan, kuten esimerkiksi KATAKRI:n turvallisuusjohtamisen osiossa on tehty.

Kokonaisuudessaan KATAKRI:n fyysisen turvallisuuden osio antaa sovellettuna suoritettuna suoritettuna esiauditointiprosessin kokemusten mukaisesti erittäin hyvät toimintamallit sekä ohjeistukset turvallisuuden ratkaisuiden kehittämiseksi Yritys X:ssä. KATAKRI:n fyysisen turvallisuuden osion soveltaminen on tärkeää, sillä kaikki auditointikysymykset sekä niiden vaatimukset eivät ole välttämättä oleellisia, jolloin ne eivät myöskään palvele Yritys X:n tarpeita juuri ollenkaan. Vastaavanlaisten KATAKRI:lla suoritettavien esiauditointien toteuttaminen tulevaisuudessa vaatii Yritys X:ltä KATAKRI:n soveltamista ja muokkaamista omiin tarpeisiinsa paremmin soveltuvaksi sekä tarkkoja tavoitteiden määrittelyä haluttujen tavoitetasojen täyttämiseksi.

5.2.3 KATAKRI:n tarjoamat mahdollisuudet

KATAKRI tarjoaa monia mahdollisuuksia ja hyötyjä yrityksille ja organisaatioille. KATAKRI:n toinen päätavoitteista on yritysturvallisuuden kehittäminen sekä yhtenäisen mallin luominen kansallisella tasolla. Myös ulkoministeriö tarjoaa suomalaisille kansainvälistä kauppaa käyville

yrittäjille mahdollisuuksia edistää heidän kilpailukykyään kansainvälisissä tarjouskilpailuissa. Monet kansainväliset suuryritykset vaativat yhteistyökumppaneiltaan varautumistaitoja sekä hyviä ratkaisuja turvallisuuden hallinnassa. Ne toimivat myös edellytyksinä esimerkiksi tarjouskilpailuissa. Yritykset haluavat varmistaa asian organisaation kotimaan ulkoministeriöltä. Suomen ulkoministeriö voi lähitulevaisuudessa myöntää KATAKRI:n kautta suomalaisille yrityksille sertifikaatin ja vakuuden, että kyseisellä yrityksellä on käytössään järjestelmälliset ja toimivat toimintatavat turvallisuusasioiden hoitamiseksi. (Elomaa 2011.) KATAKRI:a voidaan sovellettuina hyödyntää yrityksissä myös toimivana turvallisuuden hallintajärjestelmänä, joka luo hyvän perustan turvallisuuden kehittämiseksi yrityksessä (Viitasaari 2011).

Yritys X:n näkökulmasta KATAKRI tarjoaa epävirallisena auditointina mahdollisuuksia, kuten tämänkin työn osalta. KATAKRI:a voidaan hyödyntää myös esimerkiksi olemassa olevan turvallisuuden hallintajärjestelmän ja muiden turvallisuusratkaisujen auditointiksi löytämällä sitä kautta mahdollisia puutteita sekä myös keinoja niiden korjaamiseksi. Lisäksi KATAKRI tarjoaa myös hyviä turvallisuuden toimintamalleja, joita on helppo soveltaa ja hyödyntää suhteessa yrityksen omiin turvallisuuskäytänteisiin. KATAKRI:sta on parhaillaan myös valmistumassa päivitysversio, jonka tarkoituksena on kehittää ja korjata havaittuja turvallisuusosoiden puutteita sekä selvittää lähtötason suosituksia ja pitää ne erillään turvallisuustasojen vaatimuksista. KATAKRI:a tullaan myös kehittämään vastaamaan myös esimerkiksi pelastusturvallisuuteen, jonka osio liitetään KATAKRI:in joko seuraavassa tai sen jälkeisessä päivitysversiossa (Kesäläinen 2011). KATAKRI:a kehitetään jatkuvasti yhteistyössä viranomaisten ja elinkeinoelämän edustajien kanssa, jota kautta myös sen sovellettavuus ja käytettävyys tulee helpommaksi yrityksille ja jolloin myös sen potentiaali pystytään maksimoimaan.

5.3 Työn arviointi

Työstä saatujen tulosten vertaaminen työlle asetettuihin tavoitteisiin ei ainoastaan riitä, vaan tuloksia täytyy myös arvioida niiden luotettavuuden ja pätevyyden kannalta. Työn päätavoitteena oli tutkia Yritys X:n henkilöstöturvallisuuden ja fyysisen turvallisuuden osioiden nykyistä tasoa KATAKRI:n esiauditoinnin avulla. Työn tarkoituksena oli selvittää mahdolliset puutteet auditointikriteeristöön verrattuna sekä tutkia KATAKRI:n soveltuvuutta ja hyödyllisyyttä Yritys X:lle mahdollisesti tulevaisuudessa toteutettavaa virallista auditointia varten. Työstä saatujen tulosten pohjalta ilmenee, että kaikki Yritys X:n auditoidut kohteet ja toiminnot eivät täyttäneet tavoiteltuja turvallisuustasoja. Myös KATAKRI:n soveltuvuuden osalta työssä nousi esille joitakin epäkohtia.

Työstä saatujen tulosten pätevyyttä arvioitaessa tulee huomioida, että työ toteutettiin toiminnallisena opinnäytetyönä ja kohdeorganisaationa toimi ainoastaan Yritys X. Näin ollen tuloksia ei voida yleistää, eikä niitä voida hyödyntää suoraan sellaisenaan muita organisaatioita

auditoitaessa tai tutkiessa. Työn tulosten pätevyys perustuu lähinnä käytettyyn auditointikriteeristöön eli KATAKRI:in sekä auditoijan suoritukseen työn toteutuksessa. Tämän työn tulosten pätevyyden arvioinnissa keskitytään ainoastaan auditoinnin toteutukseen ja auditoijan suoritukseen. Fyysisen turvallisuuden auditoinnin osalta tulokset olivat kyseisessä työssä laadukkaampia, sillä fyysisiä kohteita on huomattavasti helpompaa auditoida toimintoihin ja toimintamalleihin verrattuna. Auditoija pystyi itse käytännössä fyysisen turvallisuuden osiossa auditoidun toimitilan auditoinnissa näkemään, täyttivätkö tilan fyysiset turvallisuuspuitteet kriteeristön turvallisuustason asettamat vaatimukset. Henkilöstöturvallisuuden toimintojen ja toimintamallien auditoinnissa jää aina niin sanottu inhimillinen tekijä, jota ei pystytä koskaan kokonaan auditoimaan. Eli vaikka Yritys X:n toimintamallit ja ohjeistukset täyttivät lähes kaikki KATAKRI:n korkean tason vaatimukset, ei auditoinnissa pystytty täysin todentamaan niiden käytännön toteutumista ihmisten työskentelyssä. Auditoinnissa suoritettiin yksi haastattelu, jolla saatiin käytännön näkemystä työskentelystä ja vaadittujen toimintamallien ja ohjeistusten noudattamisesta. Kuitenkaan yksi haastattelu ei riitä kattavan näkökulman ja täten luotettavien tulosten saamiseksi, vaan otannan olisi tullut olla paljon suurempi.

Tulosten luotettavuutta hieman heikensi työssä myös kiireinen aikataulu, jonka takia auditointihaastattelut toteutettiin ehkä turhan tiiviillä aikataululla. Tämä johti siihen, että esimerkiksi auditointeihin valmistumisen aika ei ollut kovin pitkä auditoitavilla henkilöillä, mikä johti ajoittain epäselvyyksiin. Auditointi saatiin kuitenkin toteutettua hyvin ja niistä saatiin selkeät tulokset, joiden pohjalta pystyttiin laatimaan johtopäätöksiä. Auditoinnin tulokset pohjautuvat lisäksi käytännössä nähtyihin laitteisiin, tiloihin sekä dokumentteihin ja toimintaohjeisiin, joilla pystyttiin vahvistamaan vaatimuksien täyttyminen. Tämä tukee myös työn luotettavuutta, sillä kun tuloksilla on konkreettista perustaa, eivät ne tulisi muuttumaan uudelleen toteutetussa auditoinnissa.

6 Yhteenveto

Opinnäytetyöstä muodostui lopulta erittäin laaja kokonaisuus, joka sisältää monia eri näkökulmia sekä tavoitteita. Vaikka työn nimi kuvaa työn olevan Yritys X:lle KATAKRI:n vaatimuksilla toteutettu turvallisuuden esiauditointi, on työ mielestäni antanut yritykselle huomattavasti kattavamman kokonaisuuden ja lisännyt täten myös työn lopullista hyötyä ja arvoa. Työn avulla Yritys X saa käytännön näkökulmaa KATAKRI:n tarjoamista hyödyistä ja mahdollisuuksista, sekä etenkin sen soveltuvuuteen sekä käytettävyyteen liittyvistä ongelmista ja hyödyistä. Työ tarjoaa käytännön näkemyksiä ja kokemuksia kriteeristön hyödyntämisestä Yritys X:n turvallisuusauditointien tukena sekä siihen liittyvistä sovellettavuusongelmista. Uskon, että työ tarjoaa Yritys X:lle perusteita joko virallisen auditoinnin toteuttamiseksi yrityksessä henkilöstöturvallisuuden ja fyysisen turvallisuuden osalta tai esimerkiksi sen osittaiseksi hyödyntämiseksi yrityksen turvallisuuden hallinnan osa-alueissa.

Opinnäytetyön hyötynäkökulmaa ajateltaessa on myös hyvä muistaa, että työssä tutkittiin KATAKRI:n soveltuvuutta ja käytettävyyttä ainoastaan Yritys X:n tarpeiden näkökulmasta. Myös työssä viitattavat auditointikokemukset perustuvat ainoastaan Yritys X:lle toteutettujen esiauditointien tuloksiin ja niistä saatuihin kokemuksiin ja näkemyksiin. Opinnäytetyön perusteella voi vetää ainoastaan epäsuoria johtopäätöksiä verrattaessa esimerkiksi KATAKRI:n soveltuvuutta yleisesti yrityksiin tai edes muihin vastaavanlaisten organisaatioiden tarpeisiin nähden.

Oppimiskokemuksena opinnäytetyö on ollut kokonaisuutena erittäin antoisa ja mielenkiintoinen sen aiheen sekä toimintaympäristön kannalta. Aiheena opinnäytetyö oli mielestäni täydellinen, sillä vastaaville opinnäytetöille on parhaillaan erittäin suuri kysyntä sekä koin itse aiheen niin mielenkiintoiseksi, että se motivoi kehittämään sitä jatkuvasti aina opinnäytetyöprosessin loppuun saakka. Aikataulullisesti työ oli erittäin kiireinen, joka toisaalta myös motivoi enemmän sekä nopeutti koko opinnäytetyöprosessin etenemistä. Opinnäytetyöprosessi oli omasta mielestäni mielekästä suorittaa lyhyen aikataulun sisällä ja tarkan määräajan puitteissa, sillä se pakotti myös työtahdin huomattavasti tiukemmaksi ja tehokkaammaksi. Tämä mahdollisti myös tauottoman opinnäytetyön työstämisen, joka piti myös työn kehittämisen ja ideoinnin jatkuvana ja tehokkaana. Kokonaisuudessaan työ on ollut itselleni suuri ja erittäin arvokas oppimiskokemus, joka tulee hyödyttämään jossain määrin itseäni vielä jatkossakin työelämän haasteiden parissa. Lopuksi haluaisin kiittää Yritys X:n turvallisuusjohtajaa opinnäytetyön työstämisen mahdollisuudesta yrityksessä, mielenkiintoisen työn aiheen tarjoamisesta sekä hyvästä yhteistyöstä, tuesta ja kannustuksesta koko opinnäytetyön ajan. Lisäksi haluan vielä kiittää kaikkia auditointihaastatteluihin osallistuneita henkilöitä sekä muita opinnäytetyön tekemisessä auttaneita ja tukeneita henkilöitä hyvästä yhteistyöstä ja kaikesta heiltä saamastani avusta.

Lähteet

- Airaksinen, T. 2009. Toiminnallisen opinnäytetyön kirjoittaminen. Viitattu 18.5.2011.
<http://www.slideshare.net/TiinaMarjatta/toiminnallinen-opinnytety-tekstin>
- Elomaa, J. 2011. Kansallisella turvallisuusauditointikriteeristöllä varmuutta liiketoimintaan -seminaari 8.4.2011. Helsinki.
- Fennely, L. 2004. Effective Physical Security -Third Edition. Burlington, MA: Elsevier Inc.
- Gray, I. & Manson, S. 2000. The Audit Process - Principles, practice & cases. Second edition. London: International Thomson Business Press.
- Green, D. 1997. ISO 9000 Quality Systems Auditing. Hampshire: Gower publishing limited.
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2000. Tutkimushaastattelu: teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi
- Kansallinen turvallisuusauditointikriteeristö -KATAKRI. 2009. Puolustusministeriö. Viitattu 10.4.2011. <http://www.defmin.fi/files/1525/KATAKRI.pdf>
- Kesäläinen, M. 2011. Kansallisella turvallisuusauditointikriteeristöllä varmuutta liiketoimintaan -seminaari 8.4.2011. Helsinki. Amiedu
- Kesäläinen, M. & Yritysturvallisuus EK Oy. 2010. Kansallisen turvallisuusauditointikriteeristön suositusosuuden käyttöohje. Viitattu 31.3.2011.
http://www.ek.fi/ytnk08/fi/julkaisut_liitteet/KATAKRI_suositusohje_lopullinen.pdf
- Kuusisto, A. 2000. Safety management system - Audit tools and reliability of auditing. Espoo: Otamedia
- Leppänen, J. 2006. Yritysturvallisuus käytännössä - Turvallisuusjohtamisen portfolio. Helsinki: Talentum
- Levä, K. 2003. Turvallisuusjohtamisjärjestelmien toimivuus: vahvuudet ja kehityshaasteet suuronnettomuusvaarallisissa laitoksissa. Helsinki: Turvatekniikan keskus
- Miettinen, J. 2002. Yritysturvallisuuden käsikirja. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino
- Moilanen, T., Ojasalo, J. & Ritalahti, J. 2009. Kehittämistyön menetelmät. Helsinki: WSOYpro
- Viitasaari, M. 2011. Kansallisella turvallisuusauditointikriteeristöllä varmuutta liiketoimintaan -seminaari 8.4.2011. Helsinki. Amiedu
- Vilka, H. 2010. Toiminnallinen opinnäytetyö. Viitattu 6.4.2011.
http://vilka.fi/hanna/Toiminnallinen_ont.pdf
- Vilka, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.
- Yritys X:n rekrytointipäällikkö. 2011. Rekrytointipäällikön auditointihaastattelu 13.4.2011. Vantaa. Yritys X
- Yritys X:n henkilöstöpäällikkö. 2011. Henkilöstöpäällikön auditointihaastattelu 30.3.2011. Vantaan. Yritys X

Yritys X:n asiakaspalvelija. 2011. Asiakaspalvelijan auditointihaastattelu 30.3.2011. Vantaan. Yritys X

Yritys X:n turvallisuusjohtaja. 2011. Turvallisuusjohtajan fyysisen turvallisuuden osion auditointihaastattelu 29.3.2011. Helsinki. Yritys X

Yritys X:n turvallisuusjohtaja. 2011. Turvallisuusjohtajan henkilöstöturvallisuuden osion auditointihaastattelu 6.4.2011. Helsinki. Yritys X.

Kuviot

Kuvio 1: Opinnäytetyön toimintaympäristö	9
Kuvio 2: Opinnäytetyön työvaiheet ja aihekokonaisuudet.....	10
Kuvio 3: Auditointiprosessin päävaiheet (Kuusisto 2000, 60)	15
Kuvio 4: Toiminnallisen opinnäytetyön koostumus	19
Kuvio 5: Yritys X:n nykytilanteen kartoituksen prosessikuvaus	20